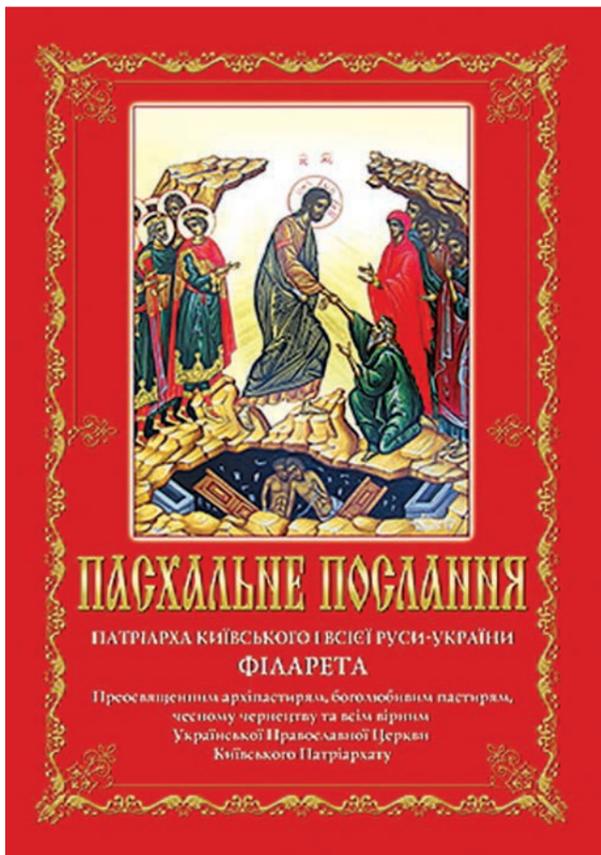

«СВЯТКУВАТИ ПАСХУ СЕРЕД ВІЙНИ – ЦЕ ВМІТИ ВЖЕ СЬОГОДНІ БАЧИТИ У ВОСКРЕСЛОМУ ХРИСТОВІ НАШУ ПЕРЕМОГУ...»

нам бадьорість і силу перемагати скорботу. Воскресіння Христове єднає живих і мертвих в єдину сім'ю.

В історії людства існувало та існує багато релігій, кожна з яких проповідує своє вчення і говорить, що воно правдиве. Але довести, що ці вчення істинні, ніхто не може, тому що не може підтвердити їх ділами. А Господь наш Ісус Христос, Який сказав: «Я є істина», – підтвердив Своє вчення ділом. Він воскрес із мертвих силою Свого Божества і тим довів, що Його вчення правдиве.

Воскресіння Христове – настільки важлива подія, що святий апостол Павло визначає ним істинність усього християнського вчення. «Якщо не воскрес, – каже він, – то й проповідь наша марна, марна і віра ваша» (1 Кор. 15: 14). Воскреслий Христос особливо звертає увагу учеників на Своє тіло, що воскресло й ожило; що вони не тільки бачать, а й відчувають на дотик те ж саме тіло, яке страдало на хресті, а тепер змінене з тлінного на нетлінне.

Євангеліст розповідає про це так: «Сам Ісус став посеред учеників Своїх і сказав їм: «Мир вам!». Вони схвилювались і злякалися, гадаючи, що бачать духа. Але Він сказав їм: «Чого хвилюєтесь, чому такі думки входять до сердець ваших? Погляньте на руки Мої і на ноги Мої; це Я Сам. Доторкніться до Мене і роздивіться; бо дух тіла і кісток не має, як бачите у

Мене». І, сказавши це, показав їм руки і ноги. Коли ж вони від радості ще не вірили і дивувалися, Він сказав їм: «Чи маєте тут якусь їжу?». Вони подали Йому частину печеної риби і стільниковий мед. І, взявши, їв перед ними» (Лк. 24: 36-43).

Ісус Христос дійсно воскрес, і тому ніхто не повинен сумніватися в Його воскресінні. Посилаючи на проповідь, Він сказав Своїм ученикам: «Ідіть по всьому світу і проповідуйте Євангеліє всьому творінню... Віруючих супроводжуватимуть такі знамення: іменем Моїм виганятимуть бісів; говоритимуть новими мовами... покладуть руки на недужих, і вони будуть здорові» (Мр. 16: 15-18); і додав: «Я з вами по всі дні, до кінця віку» (Мф. 28: 20). Провідь апостолів дійсно супроводжувалася знаменнями і чудесами. Вони не тільки проповідували воскресіння Христове, а й підтверджували звершеннями чудес. І донині правдивість православного віровчення підтверджується чудесами святих людей.

Воскресіння Христове спонукає нас боротися з гріхом, у тому числі і з корупцією. Воно запалює нас прагнути до моральної чистоти, до святості. Воно навчає нас бачити в людях братів і сестер; надихає нас допомагати біднякам, старим людям і дітям, захисникам України; не боїтися смерті.

(Продовження на 14-й стор.)

**ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ
БЛАЖЕННІШОГО СВЯТОСЛАВА
Високопреосвященним і Преосвященим владикам,
всесвітлішим, всечеснішим і преподобним отцям,
преподобним ченцям і черницям, дорогим у Христі
мир'янам Української греко-католицької церкви**

**Христос воскрес!
Дорогі в Христі!**

Знову збираємося по всій Україні й на поселеннях, щоб привітати одне одного зі світлим празником Воскресіння Христового. Уже більш ніж рік ми проходимо особливу хресну дорогу і, можливо, по-людськи нам зараз не просто говорити про радість. Однак радість пасхальна походить не від людей, а від Бога! Сьогодні весь світ оспівує Христову перемогу, Його подолання зла і смерті. «Це день, що його сотворив Господь, тож радіймо і веселімся в ньому!»

*На божественній сторожі
богонатхненний Авакум хай
стане з нами!*

Упродовж історії спасіння були різні моменти, коли Божий люд переходив важкі

випробування. Один такий період був у час пророка Авакума, про якого згадуємо в Пасхальній Утрени. Він жив у перехідну пору, коли вавилонська імперія розросталася на руїнах асирійської. Нова світова потуга виявилася такою самою жорстокою, як і попередня. Хоч змінилася влада, однак характерні імперські елементи залишилися незмінними: ідеологія власної «величчя», жадаюча слави, багатства й чужої території – і все це підсилене звичною брехнею і насильством.

Стояти на сторожі з пророком у цю пасхальну ніч серед людського розчарування та безсилля – означає витривало очікувати спасенної Божої дії, вияву Його перемоги над ворогом і насильником. (Продовження на 14-й стор.)

**Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!**

Серед усіх християнських свят Воскресіння Христове відзначається особливою радістю й особливою урочистістю. Чому? Тому що Воскресіння Христове означає, що смерть у людській природі не перемагає. Воскресіння Христове стало запорукою вічного життя. У час смутку і скорботи, коли ми переживаємо смерть наших близьких, воскресіння Христове вселяє в наші серця велику надію. Воно ніби говорить нам: «Не плач! Ви ще побачитеся у вічному житті». Воскресіння заспокоює нас і дає

Перед Великоднем у сімферопольській школі-гімназії (тій, що колись називалася українською) були проведені майстер-класи з розписування писанок і випікання пасок. Учні із задоволенням осягали мистецтво і художнє, і кулінарне, бо набували практичного вміння прикрасити свято власними руками. Крім того, пізнавали багато цікавого про духовні традиції, які ведуть до народних джерел. Наприклад, паски у гімназійному «трудоному» класі випікалися за старовинним рецептом з Хмельниччини, якому вже понад 200 років. Як призналися дівчата-старшокласниці, після такого тренування вони удома паски випікатимуть тільки самі!

«Школа-родина» – таку другу назву мав колись цей навчальний заклад. Тішить те, що в цих стінах ще живе той дух (погляньте на фото!), посяяний за недавніх часів, і підтримується далі мудрими вчителями. Тож віряться у свято – світле свято Воскресіння! (Фото В. Качули)

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
Трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта» «БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Реєстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Літуйте з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марко Вовчок, 12/14, тел. (044) 581-68-15
e-mail: office@megapoligraf.kiev.ua
Тираж — 5000

ВИДАВЕЦЬ - ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-65
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019
код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnytstvo@gmail.com
Розповсюдження, передплата, реклама: тел. +38(044) 498-23-64; +38 (050) 310-56-63

ЯКЩО ПРОГРАЄ УКРАЇНА - ПРОГРАЄ СВІТ

Україна відстоює демократичні цінності у протистоянні з агресором і потребує трансатлантичної солідарності і підтримки. На цьому наголосив Президент України Петро Порошенко на зустрічі у Києві з американським сенатором Робом Портманом, повідомляє прес-служба Глави держави.
«Ми в Україні зараз відстоюємо глобальну безпеку та глобальну демократію. Якщо ми програємо цю битву, — програє світова безпека», — заявив президент.

Він зазначив, що Україна робить усе можливе для ви-

конання Мінських домовленостей і розраховує на підтримку США у тому, щоб забезпечити їхнє виконання всіма сторонами.

П. Порошенко особливо відзначив необхідність введення на Донбас міжнародної місії з підтримання миру, а також подякував сенаторові за його особисту позицію щодо необхідності надання Україні більш активної підтримки.

У свою чергу, Р. Портман наголосив на тому, що Америка має бути поруч з Україною. Він зазначив, що на

нього справили враження зміни, які відбулися в країні за останній рік, але за цей період значно зросли й загрози її безпеці.

Р. Портман виступає за те, щоб США були більше залучені у забезпечення реалізації Мінських домовленостей. За його словами, Адміністрація США мусить здійснити кроки не лише у запровадженні програм тренувань для військових, а й у підвищенні обороноздатності української армії. Сенатор також відзначив важливість подальшої фінансової підтримки реформ в Україні.

«ВІД УКРАЇНИ ЗАЛЕЖИТЬ БЕЗПЕКА ВСІЄЇ ЄВРОПИ»

Успіх України є стратегічно важливим для Європи та Польщі. Підтримка України, її територіальної цілісності, євроінтеграційних прагнень та реформ не залежить від політичної моди. Про це сказав Президент Польщі Броніслав Коморовський на зустрічі з Прем'єр-міністром України Арсенієм Яценюком, передає кореспондент «Укрінформу».

«Хочу ще раз підкреслити, що наше ставлення до України, наша підтримка реформ у непростій ситуації, в якій зараз перебуває Україна, ставлення до територіальної цілісності України, реформ, які ви проводите на

шляху до Європейського Союзу, — це все не є модою. Питання успіху України є стратегічно важливим для Європи та також для нас», — сказав Б. Коморовський.

Нагадаємо, під час виступу у Верховній Раді Президент Польщі Броніслав Коморовський, зокрема, сказав: «Сьогодні, коли сини України гинуть на сході країни, захищаючи свою незалежність, вони також захищають Європу. Вони захищають її від повернення імперського мислення, від рішень, що загрожують усій Європі... Брехню світ пройде туди і назад не вернеться. Так говорить українське прислів'я. Західний світ мусить зрозуміти, що буде безпечний лише тоді, коли буде безпечна Україна».

У ПРЯМОМУ ЕФІРІ РОСІЙСЬКОГО КАНАЛУ ЕКСПЕРТ ШОКУВАЛА ВЕДУЧОГО ПРАВДОЮ ПРО КРИМ

Один з російських телеканалів провалився з підбором спікера для коментаря щодо російської програми розвитку окупованого Криму. Професор МДУ, доктор наук Наталя Зубаревич в ефірі телеканалу «РБК» досить пессимістично і жорстко проко-

ментувала перспективу економічного розвитку окупованого півострова і заявила, що, як мінімум, до 2020 року економічних змін на краще не буде.

Доктор наук зазначила, що наразі Крим є найбільш депресивним регіоном для РФ.

Очевидно, що ведучий програми не чекав такого повороту подій, тому такий коментар відверто ошелешив його. Вираз обличчя ведучого був дуже збентежений. Через деякий час, не знайшовши, що сказати, він попросив рекламну паузу.

ЧЕРЕЗ АНЕКСІЮ КРИМУ РОСІЯ ВТРАТИТЬ ЗА 3-4 РОКИ ДО \$200 МІЛЬЯРДІВ

Колишній міністр фінансів РФ, голова Комітету громадських ініціатив Олексій Кудрін заявив, що фінансування анексованого Криму обійдеться Росії в 6-7 млрд. дол. на рік, загальні втрати за три-чотири роки становитимуть 150-200 млрд. дол.

Як передає власний кореспондент УНІАН у РФ, про це сказав Кудрін на засіданні «круглого столу» в Москві на тему: «15-річчя Володимира Путіна на чолі Росії».

«Є непрямі й прямі втрати, які несе Росія», — сказав Кудрін, відповідаючи на запитання УНІАН, скільки коштує РФ анексія українського Криму.

За словами Кудріна, це пов'язано з санкціями, падінням довіри до російської економі-

ки та політики, а також зі змінами «правил гри» на російському ринку.

«Дуже складно всі їх (втрати) зібрати, вони дуже різномірні ці витрати. Фінансування Криму буде нам коштувати приблизно від 6 до 7 млрд. дол., а всі непрямі та інші втрати — відплив капіталу, припустимо, істотно протягом трьох-чотирьох років може становити від 150 до 200 млрд. дол.», — сказав Кудрін. На його думку, ці показники дуже приблизні.

У свою чергу, прес-секретар президента РФ Дмитро Песков заявив, що про анексію Криму «йтися не може, жодної анексії не було», тому не можна говорити про прямі та непрямі втрати. «Крим об'єднався з Росією, з'явилися додаткові витрати, які пов'язані з природою територій — двох суб'єктів РФ», — сказав Песков, додавши, що зовнішній «безпрецедентний тиск суперечить нормам, логіці й міжнародному праву».

СПІВРОБІТНИКИ ФСБ ЗАТРИМАЛИ У КРИМУ УКРАЇНСЬКУ ЖУРНАЛІСТКУ

У Криму співробітники ФСБ після майже 10-годинного обшуку відвели, ймовірно, на допит журналістку Тетяну Гучакову, яка раніше працювала заступником головного редактора кримського видання BlackSeaNews. Про це повідомив головний редактор BlackSeaNews Андрій Клименко на своїй сторінці в Facebook.

За його словами, співробітники ФСБ прийшли з обшуком до Гучакової близько 7.45 ранку, після обшуку її відвели в невідомому напрямку.

«Обшук тривав майже 10 годин. Вилучена вся комп'ютерна техніка, яка була в будинку. Після цього Таню відвели. Відвели її після 17:00. Незважаючи на те, що вона не працювала останній рік у редакції, яка переїхала в Київ, вона залиша-

ється членом Національної спілки журналістів України, тобто колегою», — повідомив Клименко, зазначивши, що Гучакова вже більше року не співпрацювала з BlackSeaNews.

Тетяна Гучакова була членом міжнародної ініціативи «Кримський політичний діалог», що діяла в Криму в 2010-2014 роках. Ініціатива припинила свою діяльність після анексії півострова.

СУД У РОСІЇ ПРОДОВЖИВ АРЕШТ КРИМЧАНІНА ОЛЕКСАНДРА КОЛЬЧЕНКА

Лефортовський районний суд Москви продовжив до 16 травня арешт кримському активісту Олександру Кольченку, обвинуваченому в тероризмі.

Раніше, як повідомили «Ведомостям», Кольченко звернувся до Європейського суду з прав людини зі скаргою на примусове присвоєння йому російського громадянства. За словами адвоката Кольченка Світлани Сидоркіної, російський паспорт, виготовлений на ім'я активіста 26 травня 2014 року, виданий незаконно, оскільки він у цей час перебував під арештом. Документ отримав його

батько за задалегідь підписаним бланком, не маючи довіреності на таку процедуру. У січні цього року суд у Сімферополі відмовив Кольченку в позові до «управління» міграційної служби Росії про визнання за ним права на українське громадянство. На думку суду, заявник не підтвердив факт обов'язкової в таких випадках відмови від російського громадянства.

У своїй скарзі до Страсбурзького суду Кольченко заявляє, що, ставши російським громадянином, він позбувся міжнародного правового захисту. Він також заперечує процес надання російського громадянства іншим жителям Криму після його анексії Росією. Кольченко вважає, що відведеного для цього місяця було недостатньо для ухвалення рішення.

Кримський активіст Олександр Кольченко був заарештований 17 травня 2014 року за підозрою в підпалі офісу «Єдиної Росії» в Криму. З того часу він перебуває під вартою в СІЗО «Лефортово» в Москві. Кольченко проходить по спільній справі з українським режисером Олегом Сенцовим, також обвинуваченим у підготовці терактів у Криму.

Радіо «Свобода»

ХТО ТАМ ЗНОВУ ПРОТИ?!

Держдума позбавила парламентської недоторканості депутата Іллю Пономарьова і дала згоду на порушення стосовно нього кримінальної справи. За це рішення проголосували 438 депутатів, 1 був проти.

Наприкінці березня в нижню палату надійшло подання Генпрокуратури з проханням дати згоду на порушення кримінальної справи щодо парламентарія.

Слідчий комітет Росії вважає, що депутат Пономарьов взяв «активну участь» у розтраті 22 млн. рублів фонду «Сколково», з яким у нього були укладені контракти на проведення науково-дослідних робіт і читання лекцій. Ілля Пономарьов у 2013 році вийшов з партії «Справедлива Росія», проте залишається членом цієї фракції в Держдумі.

Він був єдиним депутатом нижньої палати російського парламенту, який проголосував проти договору та закону про прийняття Криму до РФ. Лідер «Справедливої Росії» Сергій Миронов неодноразово вимагав від Пономарьова здати мандат. Це питання розглядалося на засіданні комітету з регламенту і комісії з етики, які, однак, підтвердили, що підстав для позбавлення Пономарьова повноважень немає.

«ПРАВИЛЬНА» ВІДПОВІДЬ ДЛЯ «ПРАВИЛЬНИХ» РОСІЯН

Новий російський законопроект, що закріплює вимоги до складання обов'язкового екзаммену на отримання права на проживання в цій країні для мігрантів, серед інших передбачає знання відомостей про анексований Крим і роль Сталіна в історії.

Загалом іспит для мігрантів включає російську історію, мову та законодавство, і початок його складання передбачається з липня 2015 року, повідомляє газета «Известия». У законопроекті уведено п'ять додаткових запитань, зокрема політичних. Це, передусім, запитання про анексований Крим, «правильною» відповіддю на яке є те, що півострів «приєднався» до Росії у 2014 році. Також є запитання про Сталіна. «Правильна» відповідь на нього говорить, що Йосип Сталін — це людина, яка привела Радянський Союз до перемоги у Другій світовій війні.

ТЕРМІН РЕЄСТРАЦІЇ РЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ КРИМУ ПРОДОВЖИЛИ

У Росії продовжили термін реєстрації релігійних організацій Криму до 1 січня 2016 року. Відповідний закон, ухвалений Державною Думою 27 березня і схвалений Радою Федерації 1 квітня, підписав президент Росії Володимир Путін, — повідомляє прес-служба президента Росії.

«Для релігійних організацій, що перебували на території Республіки Крим або території міста федерального значення Севастополя на день прийняття в Російську Федерацію Республіки Крим та утворення у складі Російської Федерації нових суб'єктів, продовжений до 1 січня 2016 року термін, протягом якого вони можуть привести свої установчі документи у відповідність до законодавства Російської Федерації і звернутися із заявою про внесення відомостей про них до єдиного державного реєстру юридичних осіб», — йдеться в повідомленні. Також закон забороняє перетворювати релігійні організації в юридичні особи іншої організаційно-правової форми.

ДО УВАГИ МЕШКАНЦІВ КРИМУ!

З 1 квітня 2015 року за новими правилами закордонний паспорт дитини оформляється від її народження. Відтепер внесення даних про дітей до закордонних паспортів батьків не передбачено.

Проте всі документи, що видані раніше, зберігатимуть чинність до завершення строку їхньої дії. Якщо дані про дітей вже внесено до паспорта, з цим документом можна виїжджати за кордон з дитиною і надалі.

У випадку, якщо дані про дитину не внесено до закордонного паспорта одного з батьків, після 1 квітня 2015 року для виїзду за кордон дитині необхідно оформити закордонний паспорт нового зразка.

Діти віком до 16 років звільняються від сплати державного мита, а сканування відбитків пальців рук для офор-

млення біометричного паспорта здійснюється лише з 12 років за згодою батьків.

Відповідно до законодавства залишається можливість оформлення і проїзного документа дитини. Проте цей документ визнається не всіма країнами світу. Так, виїзд до Чехії, Португалії та Іспанії за проїзним документом неможливий. З урахуванням цього, батькам перед оформленням документа необхідно уточнювати в консульській установі країни, до якої планується подорож з дитиною, чи визнає ця держава проїзні документи дитини.

* * *

Представництво Президента України в АР Крим працює за адресою: 73000, м. Херсон, пр. Ушакова, 42. Конт. телефон: (0552) 49-59-39

Електронна пошта: predstavnystvo.ark@gmail.com

ШАНОВНІ КОЛЕГИ! ДАВАЙТЕ НАПИШЕМО Й ВИДАМО КНИГУ

Рада Творчого об'єднання україномовних письменників Криму вирішила підготувати до друку книгу творів Данила Кононенка, який так раптово відійшов у вічність. Для цього пропонує кожному члену НСПУ підготувати невеличку замітку зі своїми споминами і роздумами (1-1,5 сторінки стандартного аркуша в електронному вигляді) про життєвий і творчий шлях Данила Андрійовича.

Звісно, на видання книги знадобляться кошти. Деякі витрати візьме на себе правління НСПУ. Однак навряд чи їх вистачить. А тому рада просить членів спілки, кримських письменників по змозі надіслати по 300 рублів на домашню адресу голови творчого об'єднання Михайла Вишняка: 295048, м. Сімферополь, вул. Трубаценка, 20, кв. 52.

Замітки на ім'я М. Я. Вишняка направляти на електронну адресу: cherrypress@gmail.com. Телефони М. Я. Вишняка: моб. + 7 978 065-80-21, стац. (0652) 44-45-28.

ВЕРХОВНА РАДА: ІСТОРИЧНІ РІШЕННЯ

Верховна Рада України в четвер ухвалила внесений Кабінетом Міністрів закон про засудження комуністичного та нацистського тоталітарних режимів, заборонила їхню пропаганду і символіку.

Однією з головних позицій закону є визнання комуністичного тоталітарного режиму 1917-1991 років в Україні злочинним і таким, що проводив політику державного терору, з відповідними наслідками для комуністичної символіки та пропаганди.

* * *

Верховна Рада України ухвалила за основу і в цілому закон про правовий статус і вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України в ХХ столітті, який визнає такими всі організації, що боролися в ХХ сторіччі за незалежність України, в тому числі Українську повстанську армію (УПА). На підтримку відповідного урядового законопроекту № 2538-1 на засіданні в четвер проголосували 271 народних депутатів.

Як повідомлялося, відповідний законопроект вніс народний депутат фракції Радикальної партії Олега Ляшка Юрій Шухевич. Документ був зареєстрований у Верховній Раді 7 квітня; його ініціаторами значаться Шухевич і «авторський колектив».

Відповідно до ухваленого закону, борцями на незалежність України в ХХ столітті визнаються особи, які брали участь у всіх формах політичної збройної та іншої колективної та індивідуальної боротьби за незалежність України в ХХ столітті в складі таких органів влади та формувань, як УНР, Українська держава, ЗУНР, Карпатська Україна, повстанські та партизанські загони, що діяли на території України в 1917-1930 рр., «Українська військова організація», «Організація українських націоналістів», «Українська повстанська армія», та інших структур, що існували до 24 серпня 1991 року і діяли з метою встановлення незалежності

України.

«Держава визнає, що борці за незалежність у ХХ столітті відіграли головну роль у відновленні української державності, проголошеної актом 24 серпня 1991 року», — йдеться в законі.

Крім того, закон передбачає, що держава може надавати державні гарантії, пільги або інші виплати борцям за незалежність у ХХ столітті та членам їхніх сімей. Крім того, держава визнає нагороди та військові ступені борців за незалежність, які були їм надані структурами і формуваннями, в яких вони перебували.

Юрій Шухевич, 1933 р. н. — український політичний діяч, радянський дисидент і політ'язень, голова УНА-УНСО в 1990-1994 і 2005-2014 рр. Є сином керівника підпілля ОУН (б) і головнокомандувача Української повстанської армії Романа Шухевича, який загинув у 1950 р.

Брав участь у парламентських виборах 26 жовтня 2014 року за списками Радикальної партії Олега Ляшка, після чого став народним депутатом України VIII скликання. У зв'язку з участю у виборах пішов з посади голови УНА-УНСО.

* * *

Верховна Рада України ухвалила закон про доступ до архівів репресивних органів комуністично-тоталітарного режиму 1917-1991 рр. За внесений урядом законопроект проголосували в четвер 261 депутат.

Як заявив, представляючи документ, директор Інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович, закон передбачає, що «документи репресивних органів Радянського Союзу мають особливий статус і доступ до них не може бути обмежений». «Закон передбачає, що ці архівні документи будуть передані з ведення сучасних спецслужб в історичний Інститут національної пам'яті», — сказав В. В'ятрович.

Він зазначив, що подібні закони діють на території всіх посткомуністичних країн, і ухвалення цього закону є виконанням рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи щодо України ще від 2000 року.

«Інтерфакс-Україна»

ПРЕЗИДЕНТ ДАВ СТАРТ СУСПІЛЬНОМУ МОВЛЕННЮ

Президент Петро Порошенко взяв участь у презентації Суспільного мовлення та публічно поставив підпис під законом про суспільне телебачення та радіомовлення.

«Це той закон, якого Україна чекала 23 роки. То у влади не вистачало волі, то майже завжди не було бажання цим займатися, бо влада завжди хотіла контролювати медіапростір і вважала, що ввести суспільне телебачення — це просто випустити джина з пляшки. Це — та ціна, яку влада має платити за демократію», — заявив президент.

Глава держави зазначив, що депутати, проголосували за цей закон, дали можливість відкрити нову сторінку свободи слова в Україні. «І в мене ніколи не було сумнівів — суспільному телебаченню так», — наголосив Петро Порошенко.

Президент зазначив, що він особисто дуже залежить від інформаційного середовища і, повертаючись додому вночі, півгодини приділяє перегляду інформаційних ресурсів в Інтернеті. «Я вважаю себе дуже добре поінформованою людиною. І коли я дивлюсь телебачення або слухаю радіо, або дивлюсь Інтернет, я не можу сказати, що з усім

згоден. Інколи я вважаю, що і сюжети подаються не об'єктивно, й інформація не завжди точна. Але ми маємо звикати жити в цьому середовищі. Я гордий тим, що за багато місяців своєї президентської діяльності ніколи нікому не зателефонував і не сказав, подобається мені чи ні той або інший сюжет», — сказав Петро Порошенко.

Глава держави нагадав слова, які приписують Вольтеру: «Я не згоден з жодним словом, яке Ви кажете, але готовий померти за ваше право це говорити». «Я на багато що готовий, щоб зберегти свободу слова і демократію в Україні», — заявив Петро Порошенко.

«Я впевнений в тому, що це дитя, яке народжене від двох майданів — Майдану помаранчевого і Майдану гідності, — у нього все буде добре», — зазначив Глава держави. За словами президента, в українських журналістів залишаються лише два обмеження — «це муза, бо не до всіх вона приходиться, і Закон, якого треба дотримуватись».

«Від Першого національного — до Бі-Бі-Сі», — поставив завдання президент перед нинішнім керівником Першого національного те-

леканалу Зурабом Аласанією.

При цьому президент зазначив, що, підписавши закон, направить до парламенту свої пропозиції. «Мені не подобається, що в раді, яка буде призначати керівництво, є політики. Я вважаю, що їм там нема що робити», — заявив він. За словами президента, політики мають зробити останній крок щодо незалежності суспільного телебачення і дати можливість формувати керівництво громадським організаціям, журналістам, «щоб вони самі несли відповідальність і за якість, і за неупередженість, і за незалежність і від політиків, і від толстосумів». «Це також є процес деолігархізації нашого суспільства», — підкреслив президент.

Глава держави зазначив, що цей день фактичного початку роботи Суспільного мовлення збігся з святом Благовіщення. «Це — добра звістка і для України, і для світу», — сказав президент і привітав усіх присутніх зі святом. «Благовість — це завжди надія. На добро, на спасіння, на те, що правда переможе! А правда з нами, і Господь Бог з нами. Я бажаю всім, щоб життя складалося так, щоб приносило якомога менше поганих новин, нехай і об'єктивних, і якомога більше хороших, посправжньому благих. Слава Україні!» — заявив президент.

ТИМ ЧАСОМ...

МАКАРЕВИЧ ПОРІВНЯВ РОСІЙСЬКЕ ТБ З ВИПРОМІНЮВАЧАМИ З «НАСЕЛЕНОГО ОСТРОВА»

Російські політичні ток-шоу вмикають «випромінювачі», як у романі братів Стругацьких «Населений острів». Про це музикант Андрій Макаревич розповів в інтерв'ю «Новой газете».

«Політичні ток-шоу, які, абсолютно як у Стругацьких, вмикають випромінювачі. Ті, на кого не діють «випромінювачі», це — вироки. Ось на мене не діє. Я не можу цього Кисельова бачити, наприклад, біологічно не можу, з цією ручкою, з папочкою, так. А комусь, мабуть, подобається. А хтось вважає, що немає підстав не довіряти нашим центральним каналам», — сказав Андрій Макаревич.

На його думку, ідея, «що нас всіх хочуть поневоляти, ми в кільці ворогів», чудово «пускає коріння в головах». Так, він розповів про розмову з однією «дуже

освіченою жінкою». «Чотири місяці тому одна вельми освічена жінка, яка працює в якомусь серйозному офісі менеджером, начальником відділу, причому до цього в розмові в її міркуваннях все було нормально, сказала: «Ну, скоро ж Київ буде наш, і я туди поїду працювати. Ну як, ну Київ наш скоро буде!». Я зрозумів, що треба йти з цієї теми, тому що далі хтось з нас головою в стітку упреється», — сказав музикант.

Довідка. У романі радянських фантастів братів Стругацьких «Населений острів» влада у вигаданому світі Саракш використовує вежі-випромінювачі, що викликають у більшості населення вибух вірності й ентузіазму. На невелику кількість людей, яких зовуть «виродками» і переслідують, випромінювання не діє, викликаючи у них лише сильний головний біль. (УНІАН)

Херсонський священик Ігор Петренко, клірик Кафедрального собору Стрітення Господнього Української православної церкви Київського патріархату, повернувся до Херсона з Донецька після 52-денного перебування у заручниках в бойовиків угруповання «ДНР». Священик розповів, що за неповні два місяці полону «зробив подорож машиною часу».

«Коли я потрапив у полон, усе, що мене оточувало, нагадувало те, що я читав про Радянський Союз зразка 1937 року. У «Службі безпеки «ДНР» ми, полонені, сиділи в ямі, в антисанітарних умовах, поводитися з нами вкрай жорстоко. Згодом нас перевезли до «ізушки» — так вони називали будівлю Донецького обласного управління СБУ, де тримали військовополонених. Там умови були трохи кращими, був, так би мовити, Радянський Союз зразка десь 1951 року. «ДНР» — дуже своєрідне середовище, де час іде дуже швидко».

За словами священика, серед полонених були і військові, і цивільні громадяни. Зустрів він і кількох захисників Донецького аеропорту — «кіборгів». Дехто з полонених

них у неволі вже сім місяців. Ігор Петренко розповідає, що під час перебування у полоні став духовним наставником інших полонених.

«Спочатку бойовики заявили мені: «Молитися за Україну не будеш!». Але згодом була низка випадків, про які я можу сказати тільки одне: там, у полоні, Господь дарував мені стільки див! Зовсім дивним чином я отримав майже все, щоб відправляти служби. Коли стало зрозуміло, що зможу звільнитися, швидко навчив відправляти служби іншу віруючу людину з полонених. Зараз він там замість мене. Також вважаю дивом те, що всі мої кістки дивом залишилися цілими, незважаючи на те, що були дуже сильно».

За словами священика, найбільш жорстоко поводитися з полоненими українцями так звані російські «добровольці». «Це були якути. Вони дуже пиячили і знущалися з полонених. Але Господь їх покарав. Хтось з них необережно поведився зі зброєю і випадково вистрелив у ногу комусь з командування. ДНРівці тих якутів заарештували, але, щоб не розголошувати історію про непрофесійних

ЗВІЛЬНЕНИЙ З ПОЛОНУ СВЯЩЕНИК ІГОР ПЕТРЕНКО: «Я ПОТРАПИВ У РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ 1937 РОКУ...»

найманців і не виносити сміття з хати, вони згадали про знущання і заарештували якутів під цим приводом».

Розповідає священик і про «економічну базу» бойовиків «ДНР». Каже, що возили полонених збирати металобрухт, який бойовики кудись реалізовували. «Було й таке: покляли вони око на якусь оптову базу чи на іншу будівлю, де є якийсь цінне майно; спочатку по цій будівлі «працював» міномет так, щоб не завдати значної шкоди, а потім приїжджали бойовики «розбиратися», ляли «укропів» і під шумок виносили те, що їм сподобалося».

Священик спілкувався не тільки з полоненими, а й з бойовиками. «Я питав цих людей: «Ви бачили багатьох українських воїнів. Ви зараз бачите мене, людину, яка присвятила життя служінню Богу. Ми — фашисти? Невже ви бачили хоча б одного катреля, як ви про нас кажете? Ви й досі вірите вашій пропаганді?». На жаль, вони уникали розмов на цю тему».

Довідково. 14 лютого 2015 року на трасі Маріуполь-Донецьк у 30 кілометрах від Донецька зник клірик Стрітенського кафедрального собору міста Херсона, військовий священик, протоієрей Ігор Петренко, який їхав відвідати, посповідати та причастити українських воїнів на передовій. Разом зі священиком у цьому автомобілі перебував і його помічник херсонський волонтер Вадим Перепада. В машині везли

гуманітарну допомогу для українських військовослужбовців. Як з'ясувалося пізніше, автомобіль був зупинений ДНРівцями. Петренко та його помічник потрапили у полон до сепаратистів. 6 квітня 2015 року протоієрей Ігор Петренко був звільнений у групі 16 українських полонених. За словами радника голови СБУ Маркіяна Лубківського, у полоні та в заручниках у бойовиків залишаються ще близько 400 громадян України.

* * *

Українські «кіборги», які боронили від сепаратистів та російських військових Донецький аеропорт, є тією закваскою, яка підніме «тіс-

то» Української держави.

Про це заявив військовий священик, протоієрей Ігор Петренко у середу в Херсоні у виступі в кафедральному соборі Стрітення Господнього (УПЦ КП) після подячного молебню з нагоди визволення його та інших українських громадян з полону сепаратистів, передає кореспондент «Укрінформу».

«Я сидів (у в'язниці ДНР. — ред.) разом з «кіборгами», які потрапили у полон в останній момент, коли був вибух в аеропорту. Я їм говорив, що найголовніше те, що вони залишилися живими, що Господь дарував їм життя. Ви, кажу, — закваска, та закваска, від якої підніметься

се усе тісто», — розповів священик.

Разом з тим, І. Петренко зазначив, що, на його думку, багато хто з «кіборгів» загинув або потрапив у полон сепаратистів через «чиюсь злочинну дурість, бездарність, халатність, некомпетентність — не знаю як назвати».

А у спілкуванні із журналістами Ігор Петренко підтвердив, що він разом з іншими полоненими, які працювали на руїнах Донецького аеропорту, знайшов там тіло командира «кіборгів». «Тіло Бориса знайшли там. Це було останнє тіло, яке ми знайшли», — заявив капелан.

Радіо «Свобода»

І ПРОБЛЕМА, І ШАНС ДЛЯ УКРАЇНИ

ЯК ПОЧУВАЮТЬСЯ ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ У ЛЬВОВІ ТА ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Українці впродовж останнього року зіткнулися з серйозними викликами. Це й події Майдану, й анексія Криму, й війна на Донбасі. Тепер доводиться швидко вчитися, переймати іноземний досвід, акумулювати свій. Однією з найбільш актуальних проблем є велика кількість переміщених осіб у великих містах України. Про це постійно є інформація в Інтернеті. Нещодавно прочитав ось таке:

«Пошук житла і роботи — найбільші проблеми для переселенців з Криму і Донбасу. Людям неохоче здають в оренду квартири, а підприємці відмовляють у роботі. Такими є результати опитування про ставлення до переселенців у місцевих громадах, яке провела громадська організація «Крим SOS». Упродовж трьох останніх місяців фахівці опитали понад 900 мешканців Львова, Києва, Херсона, Харкова, Вінниці про їхнє ставлення до переселенців, моніторили регіональні медіа, цікавилися думкою кримчан і тих, хто переїхав з Донбасу, про те, як вони почувуються поза власною домівкою. На загал ситуація у містах схожа: більшість людей ставляться позитивно до переселенців, частина співчуває і допомагає (але таких стає дедалі менше), а багато хто — байдужий до чужих проблем. Водночас існує чимало негативних стереотипів серед місцевого населення, що, мовляв, переселенці вимагають допомоги від держави; вони є причиною зростання безробіття і злочинності у містах; через великий попит зросла і вартість житла. Дослідження показали, що до кримських татар ставлення позитивніше, ніж до переселенців зі сходу, бо останніх вважають сепаратистами і причиною війни. Мешканці західних областей України прихильніше ставляться до кримських татар насамперед тому, що вони свого часу, як і велика кількість галичан, стали жертвами радянських репресій. Люди пережили спільну біду і краще розуміють одне одного, довіряють одне одному. Натомість ставлення до переселенців з Донбасу залежить від ситуації у зоні бойових дій. Чим активніші бої, тим прохолодніше ставлення у львів'ян до переселенців зі сходу. У людей виникає закономірне запитання: а що роблять чоловіки з Донбасу у Західній Україні, коли там гинуть галичани?».

Ну, це висновки опитування експертів. Я ж вирішив особисто зустрітися з двома «біженцями» з Донбасу. Хоча термін «біженець» аж ніяк не в'яжеться з людьми, яких зустрів у центрі Львова. Активні, успішні, освічені, енергійні... Розмовляючи з милими донеччанами, думав про те, що Львів отримав непогане інтелектуальне підкріплення. Що хоч якийсь позитив від війни на Донбасі є. Але ж і негативу багато — якщо й не повне, то все ж відчутне «розукраїнювання» шахтарського краю. Заспокоюю себе тим, що коли в якомусь регіоні України збереться «критична маса» людей, захоплених великою ідеєю, то й на решту території це рано чи пізно пошириться. Прискорене формування громадянського суспільства — це те, що вкрай потрібне Україні. В Луганщині цей процес навряд чи йтиме... А ось у нас — цілком можливо. Тільки треба добре вивчити всі плюси і мінуси переміщених великої маси людей. Отже, надаю слово моїм співрозмовникам. Нехай це буде доповненням до інформації, яку надали експерти.

СТАНІСЛАВ ФЕДОРЧУК (український активіст з Донбасу, який тепер проживає у Львові):

— Стосовно ставлення галичан до вихідців з Криму, то можна сказати так: воно більш позитивне, ніж до вихідців з Донбасу. І не тому, що були якісь зусилля держави в цьому напрямку. Просто кримські татари були найпершими, хто приїхав до Львова. Крим значною мірою і сприймався галичанами як земля кримських татар. Багато з кримчан вже змогли відкрити у Львові заклади громадського харчування. Люди ходять туди із задоволенням, отримують непоганий сервіс. Ознайомлюються з кримськотатарською кухнею і кримськотатарсь-

кою культурою загалом. Тому в сприйнятті кримських татар місцевим населенням є великий прогрес. До того ж є громадська організація «Кримська хвиля», яка відразу зайнялася волонтерством, пов'язала свою діяльність з міжнародними фондами. Це — кримський татарин Енвер Бекіров і його команда — молоді, освічені, приємні люди, які вимушені були покинути рідну домівку. Діяльність «Кримської хвилі» також сприяє створенню позитивного іміджу кримчан. А тепер стосовно вихідців з Донбасу. Тут є два моменти. Перший: серед галичан існує глибока недовіра до донеччаних. Навіть підсвідомо очікування від них якогось зла. Я це відчув на собі, коли хотів зняти житло у Львові. Коли дізнавалися, що я з Донбасу, то... найчастіше відмовляли. Хоча, як свідчать соціологічні опитування, проведені на замовлення соціальних служб, більшість людей, які приїхали до Львова й області, це люди, які хочуть тут залишитися. Львів є для них симпатичним, привабливим містом. Це — проукраїнська частина донбаської спільноти. Більшість із них має вищу освіту, серед них є й художники, письменники, музиканти, представники технічної інтелігенції, фахівці з інформатики. Більшість із них самотужки знайшли собі житло. Хоча у багатьох ще є проблеми з працевлаштуванням. Водночас створено багато громадських організацій. Одну з них очолює греко-католицький священник отець Тихон Кульбака, він править службу в церкві на Підголюско (район Львова — С. Л.), там же збирається і громада. Причому там збираються не лише греко-католики, а й православні, протестанти. Діти цих донеччан за святоглядом будуть сто відсотковими львів'янами і пишатимуться цим! Тому страхи і побоювання певної частини місцевого люду сто-

совно «донецьких» є перебільшеними. Тим паче, що кількість приїжджих ще не досягла критичної межі. Якщо переміщених осіб у місті й області проживає близько одинадцяти тисяч, то в одному лише Львові упродовж року побувало більше мільйона туристів! І Львів не перестав при цьому бути Львовом.

НАДІЯ ХОМЕНКО (керівник громадської організації «Країна вільних людей» м. Краматорськ. Тепер проживає у Львові):

— У Львівську область ми почали перевозити людей відносно недавно — два місяці тому. Це був період дуже активних бойових дій. Останнім часом до Львова їдуть люди або ж патріотично налаштовані, або ж такі, які принаймні не бояться Львова. Але ж і винятків вистачає, бо є люди, готові виїхати куди завгодно, тільки б на новому місці не стріляли. Трапляється й таке, що людей ще на Донбасі налаштовують проти Західної України. Тому закономірно, що й на Львівтам збираються не лише греко-католики, а й православні, протестанти. Діти цих донеччан за святоглядом будуть сто відсотковими львів'янами і пишатимуться цим! Тому страхи і побоювання певної частини місцевого люду сто-

звичайно, простіше ставляться до переселенців. Місто пережило окупацію. І люди добре знають, що таке — хадпати сумку і бігти подалі від обстрілів. Ми вже допомогли переїхати на Львівщину тридцяти людям. Тут мене приємно здивував захід у школі моєї старшої доньки. У Краматорську в її класі було лише чотири патріоти України. Решта — або «за мир», або за Росію. А тут, у Львові, щопонеділка в школі є класна година, де діти обговорюють ситуацію в країні, думають, чим вони можуть конкретно допомогти. Діти плетуть маскувальні сітки, проводять ярмарки, збирають гроші на медикаменти в зону АТО, пишуть листи дітям зі сходу та нашим солдатам. Тут маленькі громадяни з дитинства привчаються бути учасниками подій, нести відповідальність за свою землю. І це не може не надихати тих, хто переїхав з Донбасу.

Завершити статтю хочу конкретним прикладом. Не встигли ми переговорити зі Станіславом Федорчуком, як почули звуки грузинського гімну. Виявилося, що це грузинська громада Львова проводить мітинг на підтримку патріотичних, проєвропейських сил у Тбілісі. Людей зібралось не дуже багато, тому Станіслав вирішив приєднатися до грузинського товариства. Тим паче, що Грузія йому дуже близька, і головне, — нещодавно він і сам прилетів з грузинської столиці. Взяв у руки грузинський прапор і почав агітувати львів'ян приєднуватися до грузинської громади. Декілька чоловік підійшли й охоче встали поряд з грузинами. Я й фото зробив — Стас на ньому в останньому ряду, але його добре видно, бо він стоїть ліворуч і тримає великий грузинський прапор. Атмосфера відразу змінилася. Люди разом, в унісон кричали: «Слава Україні!», «Героям слава!» і виголошували грузинські патріотичні гасла. Певен, що львівські школярі їх тепер запам'ятають... Ось так рядовий донецький активіст проявив себе як активний і небайдужий львів'янин.

Те ж саме можна сказати і про Надію Хоменко. Ця мила, діяльна християнка також суттєво прикрасила велику християнську громаду Львова. Тому я повністю підтримую її думку, що на переміщених з Донбасу і Криму людей треба дивитися не лише як на проблему, а й як на непоганий шанс Львова, Києва, Херсона, Вінниці (та й інших міст, де є багато біженців) зробити великий поступ у розвитку і зміцненні громадянського суспільства.

Сергій ЛАЩЕНКО

«ТІЛЬКИ ДАЙТЕ НАМ СВОБОДУ!»

САФІНАР ДЖЕМІЛЄВА ПРО ЖИТТЯ В КРИМУ ПІСЛЯ АНЕКСІЇ

Дружина національного лідера кримських татар Мустафи Джемілева Сафінар залишилася в Криму. Її розлучили з чоловіком. Зараз вона живе в будинку в Бахчисараї і майже 20 років очолює Лігу кримськотатарських жінок. Сафінар іноді влаштовує екскурсії заїжджим журналістам — показує кабінет чоловіка, де скрізь документи, газети, компакт-диски, і справжній музей у мансарді — шаблі, картини, книги, посуд. Однак найцінніший експонат — радіо, подароване академіком Андрієм Сахаровим радянському політ'язню Мустафі Джемілеву. Сафінар була поруч із чоловіком і під час заслання до Сибіру. Зараз вона намагається обстоювати інтереси свого народу, залишаючись громадянкою України в анексованому Криму. В інтерв'ю Радіо «Свобода» вона розповідає про життя на півострові.

— Вони зараз «розконсервували» людей, які під час України десь на чомусь попалися. І ці люди дуже зручні. Вони їх тримали. А зараз їх починають використовувати, щоб розколоти наш народ і створити видимість того, що якась частина підтримує російську владу.

— Що це за люди?

— Наприклад, Бальбек — один із них. Він працював у туристичній фірмі в Туреччині. Він десь на 400 тис. доларів їх обікрав. На нього завели справу під час України. Потім його родичі прийшли до Мустафи і сказали — допоможи нам, щоб справу закрили, не саджали його. Мустафа туркам каже: «Молодий чоловік помилився, давайте не будемо через ці гроші його саджати». Вони сказали, що це — погана людина, Мустафа, ти дарма його захищаєш. Через деякий час він зібрав собі подібних. Вони палили

опудало Мустафи в Криму. Це же за України було. І вже, видно, вони готувалися. Тепер він виринув з-під цього. І тепер його взяли в уряд.

(Вице-прем'єр самопроголошеної Республіки Крим Руслан Бальбек, як стверджує Мустафа Джемілев, був засуджений за звинуваченням у розкраданні великої суми у туристичної фірми «ТЕС-тур». Бальбек спростовує заяви Джемілева про наявність у нього судимості).

Сафінар Джемілева, з точки зору нової влади, — неофіційна особа. Вона не перереєструвала свою організацію «Ліга кримськотатарських жінок» згідно з російськими законами. Сафінар розповідає про тиск на неї з боку спецслужб:

— І прослуховують вони нас, і стежать не тільки за нами. Якщо 3 людини десь говорили, тут же ФСБ дізнається, про що там говорили. Я кажу, вони «розконсервували» сво-

їх донощиків, які були у Криму, а їх чимало.

— Ви знаєте їхні прізвища?

— Ми їх не знаємо, ми просто здогадуємося хто це. Адже ми вже справу мали з органами 30 років.

— Як ви розпізнаєте «стукачів»? Адже це ж неприємно — підозрювати людину в зраді.

— Наприклад, якщо хтось планує збори якісь, ось уже вставляють туди свого. Ми здогадуємося, але ми ж не скажемо йому — сусіде, ти що там, доповідаєш?! Навіть якщо він і доповідає, його просто змусили, поставили його в таке становище. Коли все пішло, все брудне у людини спливає, вона змушена співпрацювати з ними, щоб її не посадили.

— Чому ви не перереєстрували вашу організацію?

— Робота організації у нас була заснована на зв'язку з громадськими організаціями України, Туреччини. Ми працювали з «Червоним півмісяцем». Ми працювали з діаспорою Румунії, Болгарії. Ми працювали з американським відділом з гуманітарної допомоги. І весь Крим отримувал гуманітарну допомогу. Тепер усе закрито. Якщо в Крим неможливо заїхати і виїхати, яка може бути робота?! Приходжу на роботу, і у всіх одна розмова: «Коли вони підуть?».

— Ваш чоловік — засновник Меджлісу кримськотатарського народу, сьогодні він — депутат Верховної Ради України. Що від нього чекають кримські татари? Чим він їм може допомогти?

— Ухвалили закон у Верховній Раді України, що ми — корінний народ Криму, що без дозволу, без

згоди корінного народу Криму ніхто не має права встановлювати тут свою владу і вважати цю землю своєю. Це — основний закон. Кримські татари знають, що будь-яка анексія іншої території — це війна. І те, що ми бачимо на Донбасі, і те, що діється тут... Коли анексували Крим, ми думали, що нас будуть висилати, нас будуть розстрілювати, вбивати, але вони обрали інший шлях — вони створюватимуть тут такі умови, щоб люди самі звідси бігли і рятували своїх дітей. Зараз дуже маленький відсоток кримських татар виїхав на материк, в Україну. А основна маса сидить і вичікує.

— Ви стежите за економічною ситуацією в Росії?

— Дуже навіть стежимо і за рублем, за долларом, за нафтою. Все це говорить про те, що в Росії своїх проблем вистачає. Крим для них — тягар. Ми бажемо, щоб російський народ був благополучним, був економічно розвинений, щасливий і не задрив іншій державі, не хотів захоплювати чужі території. Ми росіяни любимо, але любимо їх там, у себе, в Росії, але не в Криму.

— Я тут розмовляв із представниками російськомовного населення. Не всі позитивно ставляться до татар. У деяких є питання, зокрема, у зв'язку із захопленням земель.

— Влада завжди поширює ту ідеологію, яка їй вигідна. І коли наса-

УКРАЇНЦІ ЗБИРАЮТЬ КОШТИ НА ФІЛЬМ ПРО ДЖЕМІЛЄВА

Українці пожертвували понад 150 тисяч гривень для зйомок документального фільму про Мустафу Джемілева, повідомляє прес-служба волонтерського проекту «КримSOS». Проект підтримали 248 благодійників, завдяки яким усього було зібрано 155 300 гривень, передає «Новое время».

За словами керівників організації, зібрані кошти будуть використані на покриття витрат на першому етапі виробництва фільму — на оплату роботи команди, забезпечення експедиційних подорожей, написання сценарію і перші зйомки в кількох країнах світу, а також на оплату прав на використання архівних матеріалів.

«У цьому фільмі ми спробуємо показати глядачеві не політика, а велику особистість, з її слабкостями, підвигами, захопленнями і страхами. Фільм буде будуватися на дослідженні історій з життя Мустафи Джемілева. Художній прийом дозволить глядачеві пережити ключові моменти долі Мустафи і його очима подивитися, як на радянське минуле, так і на сучасну Україну та світ», — повідомляють організатори.

УНІАН

Олена Боннер, Сафінар Джемілева, Мустафа Джемілев, Андрій Сахаров

У КРИМУ ПОРУШУЄТЬСЯ ПРАВО НА СПІЛКУВАННЯ З РІДНИМИ

Уповноважений з прав людини при Верховній Раді України Валерія Лутковська заявляє про погіршення ситуації з порушенням прав кримськотатарського народу, помітивши, що дехто переживає фактично другу депортацію і позбавлений спілкування зі своїми рідними.

Про це вона сказала на міжнародній конференції з дотримання прав людини в Криму, яка проходила у Києві за підтримки програми розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні, повідомляє кореспондент «Крим.Реалії».

«Вдруге у своїй історії кримськотатарське насе-

лення змушене змінити своє місце проживання, і їх практично примушують до депортації. Це і переслідування лідерів кримськотатарського народу, і заборона Рефату Чубарову (голова Меджлісу — ред.) в'їжджати в Крим», — сказала на конференції Лутковська.

«Я хочу звернути вашу увагу, про це мало говорять, але зараз порушуються права кримськотатарського народу на самоорганізацію, порушуються права людини на елементарне право спілкуватися зі своїми рідними, близькими. У Рефата Чубарова там залишилася мати, яка свого часу вже пережила одну депортацію, зараз вона переживає другу депортацію, яка стосується її сина. Мені здається, що це просто не по-людськи», — додала вона.

КРИМСЬКОТАТАРСЬКИЙ НАРОД — ПІД ЗАГРОЗОЮ ДЕПОРТАЦІЇ

Протягом року окупації Кримського півострова близько 10 тисяч кримських татар були вимушені залишити свої домівки і перебраться на материкову Україну. Про це повідомляє Уповноважений Верховної Ради України з прав людини Валерія Лутковська.

Як зазначає омбудсмен України, ті, хто вирішив залишитись, стають жертвами репресивних дій: викрадення, обшуків, неправомірної депортації. Мечеті і храми кримськотатарського населення постійно піддаються нарузі, порушуються елементарні права людини на спілкування зі своїми рідними. За словами Лутковської, голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров не має змоги побачитися з матір'ю, яка свого часу вже пережила депортацію. Зараз, по суті, вона переживає це вдруге, оскільки жертвою є її син.

Валерія Лутковська наголошує, що є зовсім небагато можливостей захистити права жителів Криму.

«Практично є два варіанти. Варіант перший: звернутися до російської колеги з проханням втрутитись у ту чи іншу ситуацію, захистити і відповідно прослідкувати, яким чином діють органи окупаційної влади на території Криму. Зробити так, щоб їхні дії були відповідні до міжнародних стандартів прав людини. І варіант другий: розповісти міжнародній спільноті про те, що відбувається сьогодні в Криму, надати максимально об'єктивну інформацію для того, щоб виступити максимально міжнародний вплив на Росію з тим, щоби вона діяла відповідно до міжнародних стандартів», — каже Лутковська.

За словами російського представника Кримської польової місії з прав людини Андрія Юрова,

існує велика проблема недостатнього висвітлення кримської ситуації як міжнародними, так і російськими ЗМІ, через що аудиторія не отримує об'єктивної інформації.

«Міжнародні ЗМІ висвітлюють Крим, коли є якась зручна дата, зручний привід. А загалом дуже мало інформації, практично жодної, в російських ЗМІ те ж саме», — каже Юров.

В свою чергу, голова Меджлісу кримськотатарського народу Рефат Чубаров заявляє про необхідність конкретних заходів, оскільки поновлювати права людей у Криму не вийде до його деокупації.

«Нам треба сідати і виписувати конкретні механізми, зв'язки з Росією на всіх рівнях. Росія має відчувати на собі наслідки того, що вона там лютує стосовно людей», — сказав Рефат Чубаров.

Радіо «Свобода»

ДЕРЖДЕПАРТАМЕНТ США ОПРИЛЮДНИВ ЗАЯВУ ЩОДО КРИМСЬКОТАТАРСЬКИХ ЗМІ

Державний департамент оприлюднив заяву, в якій рішуче засудив закриття в Криму кримськотатарських ЗМІ, а також переслідування національних меншин та незгодних з окупаційною владою, що тривають на півострові. Про це повідомляє власний кореспондент «Українформу» в США.

«Ми рішуче засуджуємо закриття російськими окупаційними властями напередодні багатьох основних кримськотатарських ЗМІ, в тому числі телеканалу «АТР» — останньої незалежної телевізійної станції, яка вела мовлення для кримськотатарського населення Криму, а також інформативного агентства ҚНА, газети «Авдет», радіостанції «Майдан FM» та кількох інших», — наголошується в заяві Держдепартаменту США.

Ці акти стосовно конкретних ЗМІ «стоять у ряду останніх дій, що підривають свободу слова в Криму». Вони стали продовжен-

ням річної кампанії, спрямованої на те, щоб змусити замовкнути кримськотатарське населення та інших осіб, які виступають проти російської окупації.

«Татари були відокремлені та піддавалися дискримінації, залякуванню й переслідуванню, в тому числі під час рейдів по житлових будинках, політичних організаціях та місцях віросповідання», — зазначається в оприлюдненому документі.

Мешканці Криму заслуговують на краще, наголосили в Держдепі. «Сполучені Штати засуджують невідатність Росії поважати права тих людей, які залишаються в Криму, та зневагу РФ до свободи ЗМІ, й закликають до негайного відновлення роботи всіх медіа, які були закриті. Крим залишається невід'ємною частиною України, і Сполучені Штати продовжують стояти за суверенітет і територіальну цілісність України», — підкреслюється в заяві зовнішньополітичного відомства США.

«ЧОРНІ МІТКИ» ОТРИМУЮТЬ ПРОУКРАЇНСЬКИ НАЛАШТОВАНІ КРИМЧАНИ

Психологи пояснюють, що приналежність до спільноти є однією з базових потреб людини. У сучасному світі стало модно «дружити проти». Організатори одного з нещодавно створених сайтів, де формують списки людей, які підтримують українську позицію в Криму та на території Донецької області, кажуть: «Ми в жодному разі не закликаємо до розправи над людьми з бази даних... Ми тільки хочемо, щоб усі замислилися, що за свої вчинки рано чи пізно доведеться відповідати».

На теренах мережі сьогодні існує не один подібний сайт, до «чорного списку» українців на окупованій території потрапляють не лише політично активні люди, часто подібні «санкції» з боку активної більшості б'ють по пересічних мешканцях, простих городянах. За кожним рядком, ім'ям і прізвищем, занесеним до «чорного списку», стоїть реальна людина зі своєю історією.

Формування першого «чорного списку» почалося ще до окупації Криму, тоді в Києві стояв Майдан, а в Криму вже пристрасно не любили прихильників української революції, тоді їх стали називати «майдаунами», а «майданутих міста Севастополя» місцевий форум вирішив об'єднати.

На сторінках Інтернет-порталу «небайдужі городяни» почали формувати список українців, котрі відверто демонстрували свою позицію. «Місто має знати своїх «хероїв в обличчя», — так звучав основний лейтмотив списку. Тут публікували фото, імена, прізвища, посилання на особисті профілі в соціальних мережах, намагалися встановити місце роботи, домашню адресу, ділилися інформацією про родичів і друзів севастопольських українців. Оскільки місто невелике, знаходилися співробітники та однокурсники, сусіди та співробітники, які готові були поділитися інформацією. Список з кожним днем збільшувався. Нерідко лунали погрози, переважно з бажанням вигнати українців з міста, «очистити простір» для «русского мира».

«Пригадую, склала листа до модераторів та адміністраторів сайту, грамотно, з посиланнями на українське законодавство. Писала про порушення закону про персональні дані та крадіжку авторських фотографій. У відповідь отримала «пораду» швидше вивчати законодавство Російської Федерації. Тоді ми й гадки не мали, що так швидко може статися анексія, я була впевнена, що міжнародне право нас захистить», — розповідає кримчан-

ка Аліна. Через деякий час доступ до гілки на форумі було обмежено. Зараз сторінка з «чорним списком» продовжує існувати, однак доступ туди відкритий не для всіх учасників форуму.

Нерідко присутність у списку могла вплинути й на бізнес. «Першою реакцією були шок і сльози. Інформацію про мене та мою політичну позицію опублікували разом із закликом бойкотувати мої послуги, а я — дитячий фотограф. Згодом інформацію стали розсилати моїм друзям, багато прихильників Росії писали, що розчаровані. Я плакала, просила адмінів спільнот видалити це жахіття. Потім я якось заспокоїлася, поспілкувавшись з ними, — зрозуміла, що розмови марні. Це було дуже неприємно», — розповідає кримчанка Інна.

Про звернення до правозахисників не могло бути й мови: до того часу «русский мир» відчув себе господарем становища. Тепер, розповідає Інна, грубіянили та погрозували представники правоохоронних органів.

«До мене додому приходила

Такі листівки про кримську правозахисницю Олександру Дворецьку поширювали рік тому в Криму...

поліція. Такі нахаби! «Хероїв в обличчя? Де російський паспорт? Ви на території Російської Федерації, підкоряйтеся!». Гадаю, що звернення до органів лише загострило б ситуацію. Ну, а в Україні я якось навіть не думала про це», — тепер вже спокійно каже Інна, перебуваючи в Одесі.

Олексій також мав «шестя» познайомитися з представниками ФСБ. Зацікавлення з боку «органів» було викликане неприхованою політичною позицією юнака. Сьогодні він вже не в Криму і може називати своє справжнє ім'я. «Спочатку з'явилися «поліцаї». Приходили додому, потім до себе, на Пушкіна, 10, викликали, до відділу боротьби з екстремізмом. Вочевидь, екстремізмом був прапор на балконі, який висів там з 2012 року. А ФСБ підключилася вже після того, як ми з друзями весело гуляли в місцевому клубі. Комусь не сподобалася моя футболка з написом: «ПТН ХЛО». Ну і вирішили вони дізнатися про мене побільше

шляхом допиту про мої політичні погляди, плани на життя та ставлення до всього, що відбувається», — розповідає активіст.

Історія завершилася обшуком, забрали кілька книжок, латоп і старий телефон, згодом — усе повернули. Олексій каже, що, судячи з усього, його персонально цікавилися з давніх років, коли теперішні працівники ФСБ носили шеврони СБУ: надто вже багато історій йому пригадували під час зустрічей російської спецслужби.

А от Микита «засвітився», допомагаючи українським військовим. Під час захоплення штабу ВМС України та військових частин на місці Фіолент передавав бійцям харчі, за що і став «почесним» членом «чорного списку», вірніше, не він сам, а його машина, фото й номери якої були опубліковані разом із розповіддю про бажання хлопця допомогти українцям.

«Через кілька днів уранці виявив, що на машині спустилися колеса... Спочатку турбувався трохи, а потім відпустило. Проте в соцмережах були видалені всі пости про Україну і тому подібне», — каже Микита. Таким чином довелося приховувати своє ставлення до того, що відбувається, змінити ім'я і прізвище у відкритих ресурсах і, як і раніше, перебуваючи на території Криму, не демонструвати своїх політичних поглядів.

В ідеалі можна створити скріншот сторінки, де поширюють особисті дані, звернутися до адміністрації сайту з проханням посприяти в обмеженні поширення особисті інформації. Потім звернутися до правоохоронців із заявою та скаргою як на конкретну особу, що оприлюднила дані, так і на адміністрацію сайту, яка допускає поширення даних, а згодом справа може дійти до суду.

Однак це — юридична теорія, на практиці «зі скаргами подібного типу ніхто не звертався, та й взагалі помітно, що люди втратили довіру до судів», — каже юрист організації «КримСOS» у Києві Вікторія Савчук.

«Багато людей бояться звертатися до судів. Не вірять у їхню ефективність, нема довіри до судової системи. Навіть якщо людина зіткнулася з порушенням її прав, вона сто разів подумає, чи варто звертатися до суду. Лише невеликий відсоток звертається зі скаргами з бажанням відстояти своє право», — розповідає Вікторія Савчук.

Викладаючи особисті дані до соціальної мережі, кожен користувач має бути готовий до втрати контролю над даними. В реальності ж українці змирилися з правилом: живеш у Криму — мовчи.

«Крим.Реалі»

ЧЕРЕЗ ДОПИС У FACEBOOK ФСБ ЗАПІДОЗРИЛА МЕШКАНКУ СЕВАСТОПОЛЯ В ЕКСТРЕМІЗМІ

З квітня співробітники ФСБ провели обшук у мешканки Севастополя Олени Денисової, повідомляє «Центр журналістських розслідувань».

Пані Денисову звинуватили в заклику до тероризму у соцмережах через її запис у Facebook у серпні 2014-го. При цьому «правоохоронці» не вказали, який саме запис у соцмережі викликав їхній інтерес. Після обшуку у пані Денисової вилучили комп'ютер.

Як пише сайт «Інформатор», представники ФСБ повідомили пані Денисовій, що судитимуть її за кримінальним кодексом. Також вона дізналася, що не зможе виїхати на

територію України. «Мені заявили, що до суду я не можу поїхати в Україну, хоч я і є українською громадянкою — паспорт на російський не мінняла», — розповіла журналістам Олена Денисова.

Пані Денисова — безробітна вдова з двома неповнолітніми дітьми. Рік тому вона відмовилася від російського громадянства, не підтримавши анексію Криму.

Р. S. Як стало відомо, цього тижня О. Денисовій вдалося виїхати з Криму. «Я дісталася Києва. Величезне спасибі всім за допомогу і за підтримку», — написала жінка у Facebook у вітторок.

У КРИМУ МОЖУТЬ РОЗФОРМУВАТИ ШКОЛУ ЗА ТЕ, ЩО ВОНА НАЗВАНА ІМ'ЯМ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЕТЕСИ

У Криму «голова» комітету з освіти, науки, молодіжної політики і спорту Володимир Бобков повідомив, що українська школа в селищі Приморському неподалік від Феодосії після перереєстрації як російської юридичної особи досі названа ім'ям української поетеси Олени Теліги.

Бобков заявив на засіданні комісії Громадської палати з питань освіти і науки, у справах молоді та спорту Криму, що Олена Теліга була членом Організації українських націоналістів, і додав, що кримським школам комітет указував, що в процесі перереєстрації вони повинні «звертати увагу на ідеологічні моменти».

Як повідомляє сайт «Кримінформ», близький до уряду Криму, парламентарій особисто «перевірив в управлінні освіти Феодосії, чи є ця назва актуальною після перереєстрації установи».

«У 2015 році, в умовах конкретних політичних реалій і політичної обстановки, кримська школа на цей день, у цю хвилину продовжує називатися ім'ям члена організації бандерівців», — заявив Бобков.

Він додав, що в даний час у школі навчається 150 осіб, при цьому вона займає будівлю типо-

вого дитячого садка і розташовується по сусідству з двома іншими недоукомплектованими школами.

«Цей навчальний заклад займає будівлю типового дитячого садка. А поруч розташовані дві школи, які недоукомплектовані. І вся логіка підштовхує до того, щоб, ліквідувавши чергу в Приморському, повернути дитячий садок у будівлю дитячого садка, а учнів розподілити по інших територіях», — пропонує він.

На думку депутата, в старому форматі навчальний заклад «зможє проіснувати не більше року», оскільки «учні, які бажають продовжити подальшу освіту в Росії, не будуть навчатися українською мовою».

Олена Теліга — українська поетеса (1906-1942), літературний критик, діяч української культури, член ОУН. До слова, народилася в Росії, до 1918 року мешкала в Петербурзі.

22 лютого 1942 р. українську письменницю-патріотку було розстріляно фашистами у Києві в Бабиному Яру разом із чоловіком та соратниками. Ось така «фашистка» муляє тепер очі кримським окупантам.

О. Теліга

КІЛЬКІСТЬ УЧНІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ В ОКУПОВАНОМУ КРИМУ, СКОРОТИЛАСЯ В ШІСТЬ РАЗІВ

В анексованому Криму істотно зменшилася кількість учнів, які навчаються українською мовою. Про це в ефірі «5 каналу» розповіла кримська правозахисниця Ольга Скрипник, повідомляючи «Подробности».

«На рівні законодавства РФ зазначено, що в Криму вільно поширюються три мови — українська, кримськотатарська і російська. Але це не відповідає реальній ситуації», — зазначила О. Скрипник.

За її словами, учнів, які навчаються українською мовою, стало в 6 разів менше. Також у Криму на сьогодні практично не залишилося українських ЗМІ.

ТИМ ЧАСОМ...

«ВСЕ ХОРОШО, ПРЕКРАСНАЯ МАРКИЗА?» КРИМСЬКИЙ ОМБУДСМЕН НЕ БАЧИТЬ УТИСКІВ ПРАВ ЛЮДЕЙ У КРИМУ

Л. Лубіна

Ситуація з дотриманням прав людини в Криму все ж гірша, ніж у Росії. Цей факт визнала призначена Росією уповноважена з прав людини в Криму Людмила Лубіна в інтерв'ю для видання «Інтерфакс».

Як позитивні зрушення Лубіна відзначила зміни у мовній сфері Криму: «В минулому лишалися незручності, що виникали через нову політику Української держави. Тепер нам вже не транслюють російські фільми в перекладі українською мовою, а старим людям не треба шукати словника, щоб зрозуміти анотацію до ліків. У Криму функціонують три державні мови, кримчани мають можливість вивчати будь-яку. Я, до речі, вважаю, що кримські посадовці повинні знати всі три мови — і російську, і українську, і кримськотатарську».

Про позбавлення українців Криму можливості здобувати освіту та інформацію українською мовою

кримська омбудсмен, ясна річ, не обмовилася ані словом.

Кримська омбудсмен похвалилася тим, що кримчанам стало краще сидіти по в'язницях, ніж «за Україною»: «Значно змінилися умови утримання в місця позбавлення волі. За України умови були настільки жахливі, що перебування в місці позбавлення волі було для засудженого не покаранням, а тортурами. Зараз ув'язнені мають гідне харчування, добрий одяг, постіль».

«Україна обговорює безглузду вгадку про 400 ув'язнених, однак чомусь не помічає справжніх порушень прав людини, від яких страждають мешканці Криму. Наприклад, рішення Києва припинити поста-

чання води Північно-Кримським каналом — це ж обмеження права кримчан на доступ до чистої води», — заявила Лубіна у відповідь на запитання щодо насильницького примусу кримських в'язнів до прийняття російського громадянства.

На запитання про дотримання прав кримчан, які відмовилися від набуття російського громадянства, кримська омбудсмен відповіла, що ці люди в Криму мають майно, роботу, бізнес. «Ми проконтролювали — всі ці люди безборонно отримали статус таких, які тимчасово проживають у Криму. Тепер усі вони мають право на законних підставах тут працювати, жити, виїжджати за межі Криму і повертатися, почати оформлення виду на проживання. Жоден з цих людей не звертався до нас зі скаргами, не повідомляв, що почувався в чомусь обме-

женим», — розповіла Лубіна. Втім, вона зазначила, що ці люди не мають права на безкоштовну медичну допомогу, оскільки вони прив'язуються до приїжджиків: «Росія, звісно, країна велика і могутня, однак вона не може безкоштовно лікувати всіх, хто приїжджає».

На додачу Лубіна заявила, що в народів, які були репресовані, в Криму «з'являються можливості, яких за Україною не було», а випадки зникнення і насильницьких викрадень українців і кримських татар назвала «безпідставними звинуваченнями».

«Розмови про те, що Російська Федерація начебто якісь народи в Криму утискає, придушує, не дає розвиватися, — це повний абсурд», — підсумувала кримська уповноважена з прав людини від Росії.

crimeanua.wix.com/main

ВІД КАПУСТИ ДО МАЙДАНУ

Постійно переймаючись соціальними питаннями ще за часів українського Криму, я підрахувала, що мінімальна зарплата приблизно удвадцять разів відрізняється від зарплати народних обранців, у той час, як, за офіційними даними, найвища зарплата у Радянському Союзі була вищою за мінімальну лише вчетверо. Тоді новітні ідеологи спрямовували народний гнів на спецмагазини, де партноменклатура завжди вільно могла придбати гречку і печінку, які чомусь були у дефіциті. Все інше було доступне практично кожному. Навіть у нетривалий період порожніх магазинів, коли людина, за словами нинішніх інтерпретаторів, мусила проводити в чергах третину свого життя, шасливички могли застатися якісними натуральними продуктами.

Сьогодні черги і магазини — речі несумісні, і у нас, здавалося б, вивільнилася третина життя на більш приємні справи. Та чи так це насправді? Різниця лише в тім, що проблеми заповненого холодильника нині є актуальними тільки для частини населення, яка увесь вільний час мусить проводити у поїздах на оптові ринки та в пошуках розпродажів і акцій, де можна поживитися чимось, хоч і поганеньким та несвіжим, але за доступною ціною. Подібне спостерігається і в російській столиці з її неосязними відстанями, що охоплюють житло 15 млн. москвичів, інфраструктуру, адміністративні споруди, нескінченні лісопарки та багато іншого.

Розшукувати магазини з найприйнятнішими цінами пропонує москвичам і російська влада, нібито геть без-

помічна перед сваволею підприємиць від торгівлі. Вона відсилає людей до даних в Інтернеті, де можна ознайомитися з цінами на один і той самий продукт. І не біда, якщо за капустою доведеться їхати на Ленінський проспект, а за картоплею — в Хімки, біда, що в Інтернеті вказуються лише назви магазинів, а не їхні конкретні адреси, не кажучи вже про вартість проїзду.

Але не думайте, що хоча б в такий спосіб зможете почуватися доступними і здоровими харчами. Для громадян, яким не байдуже, що входить до їхнього раціону, і які розглядають їжу як сукупність білків, жирів, вуглеводів та інших складових, вже було запропоновано не заховувати ковбасу до м'ясопродуктів, бо, хоч тепер виробник і зобов'язаний класти туди не менше 5% м'яса, на загальній характеристиці харчу це практично не позначається. При цьому треба мати на увазі, що разом із картопляним крохмалем, манною кашею, соєвим і молочним білком та шкурою від свинячого сала кожна покупка містить в собі ще й ложку з вершком реальної отрути, що дозволяє утримувати в цьому хитрому фарші якомога більше безплатної води, надавати йому м'ясного смаку, аромату і відповідного кольору. Та найшкідливішим у такому ковбасоімітаторі є барвник — тож бійтеся червоного, рожевого, усього, що приваблює око, пам'ятайте, що такий колір ні для манки, ні для муки, ні для крохмалу — не характерний.

Разом із триколом російські ковбасні традиції перехопив і кримський товаро-

виробник. А щодо цін, то тут залишив далеко позаду Ростов та, здається, і Москву. Найкращі колись ковбаси виробництва радгоспу ім. Дружби народів докорінно змінили свій смак і склад. Пенсіонери чекали, коли ж з'явиться знову у продажу популярна за минулих часів, але вже російська ковбаса «Юрійська». І вона з'явилася, з назвою у російському переказі: «Юринская», хоча якби ковбасні філологи регулярно ходили в школу, вони б назвали її «Юрьевская». А можливо, так воно і краще, бо це вже зовсім інший, майже неістівний, хоч і дорожчий продукт.

Але своєї рідної російської отрути кримчани чомусь не бояться, вони знають одного ворога — це українські «фашисти». І «ядохімікати» шукають не у російській ковбасі, а в українських напоях — воді та пиві, що реалізуються в торговій мережі. Хтось навіть звернувся у прямому ефірі на 1-му кримському телеканалі, аби там порадили, як же врятуватися від «ядохімікатів» та «битого скла» у пляшках із напоями, з допомогою яких українці намагаються вести зі світу жителів Криму.

Йому б порадили перейти на воду з-під крана, але де гарантія, що вона теж не українська? Та й відповідь телеведучого, що не всі українці бачають кримчанам смерті, навіряд чи заспокоїла телеглядача, якому, швидше за все, треба звертатися не на телебачення, а у психдиспансер.

Взагалі ж між нормою і ненормою важко провести чітку межу. Інша телеглядачка обурюється тим, що після видачі російського паспорта їй залишили й український.

Не потрібен, — то спали, викинь, з'їж із ковбасою, і не треба створювати прецедент! Але обережний ведучий у подібних випадках радив звертатися до влади, та ще й у письмовій формі, аби мусила-таки реагувати. А ще розпатякує про створення в Криму «антифашистського» центру, звідки має вестися «наступальна» політика, спрямована на приєднання до Росії нових і нових регіонів України.

Але цього разу я не стільки про політику, скільки про медицину. Колись мені довелося працювати з лікарем-невропатологом, який мав високий науковий ступінь. Ми говорили про стрес та його невітні наслідки для здоров'я людини. Кожен організм реагує на нього по-своєму. Для когось тривалий стрес — це виразка шлунку або діабет, для когось — онкологія, а найчастіше — серцево-судинні захворювання, що призводять до інфаркту чи інсульту. У всякому разі, жити в стані постійного стресу неможливо, така людина приречена. Нам протипоказані і надзвичайно сильні емоції позитивного характеру. Особливо знаю підприємця, який на початку 90-х у свої неповні сорок років зазнав інфаркту, домовившись про співпрацю з іноземцями, що обіцяла нечувану вигоду. Зібравшись на вирішальну зустріч, він відчинив дверці автомобіля і відчув нестерпний біль у грудях, тим і завершилася комедія.

Вже рік більшість кримчан постійно перебуває у стресовому стані. І це не лише ті, у кого відібрали батьківщину і кого тепер виставляють фашистами, екстремістами і

взагалі недолюдками. Це і ті, хто шукає у воді товчене скло і труситься від ненависті до інших, з ким ще торік жив душа в душу, або ж лопається від радощів, розмахуючи російським прапором. І такий стан у суспільстві усіма правдами і неправдами підтримують російські та кримські ЗМІ, у той час, як людина має жити у мирі із собою й оточенням.

Але це не просто і безполітичних викрутасів. Нещодавно російське телебачення оголошувало вакансію — потрібен був керівник якоїсь м'ясопереробної установи з окладом у... 230 тисяч рублів. А напередодні можна було подивитися ток-шоу, героїня якого, сільська поштарка, пограбувала перед 8 березня своїх пенсіонерів — на 95 тисяч рублів їхніх пенсій. Вона вирішила відпочити зі

своїм коханцем. Її зарплата була трохи більша за 4 тисячі на місяць, і то ще не межа — колега одержувала 3 тисячі 900 рублів. А це означає, що праця одного із м'ясних королів оцінюється в 60 разів вище, ніж поштарки, в якій, можливо, і не болить голова, але болять ноги і спина, і від газети шматок м'яса не відкусиш. Середня зарплата російських урядовців теж за 200 тисяч рублів, і це вже з урахуванням 10%, від яких вони збираються показово відмовитися через російську кризу. І ці люди навряд чи їдять фарбовану імітовану ковбасу чи їздять по Москві з кортежем, аби купити дешевшу капусту. Тому й бояться вони понад усе російського Майдану, від якого і влаштували криваве шеплення...

Тамара ФЕДОРЕНКО

На тему ковбаси у Росії жартують ще з радянських часів...

«Я ВІРЮ, ЩО КРИМ ЗНОВУ СТАНЕ ВІЛЬНИМ»

Дозвольте від імені росіянина, який народився і виріс у Криму, висловити мої співчуття кримськотатарському народу з приводу закриття «АТР». Я — кримчанин у п'ятому поколінні, і за розповідями моєї бабусі добре знаю, як жилося у Криму до війни. Росіяни та кримські татари жили у злагоді. Ще мій прадід збудував будинок і його сусідами були кримські татари. Вони доглядали землю, розбивали у лісах сади, ні про які суперечки не йшлося.

Коли більшовики прийшли конфіскувати будинок мого прадіда в 1922 році, місцеві — і росіяни, і татари — стали на його захист і не дозволили це зробити. Мій прадід був ветеринаром і лікував худобу незможних безкоштовно, йому було байдуже, кому належали тварини — росіянини чи татарину: до революції це не мало жодного значення. Розкол внесли більшовики, які окупували Росію в 1917 році.

Мій рід ось уже п'ять поколінь живе у Криму. Від комуністів ми натерпілися стільки, скільки навіть під час гітлерівської окупації не доводилося витерпіти. Діда розстріляли в 1937-му (не фашисти, зауважу, а комуністи), частину будинку конфіскували, бабуся, котра віддала півжиття на каторжній роботі, платили пенсію 51 рубль 20 копійок. 20 копійок вона завжди віддавала листоноші, який їй пенсію приносив...

Потім була депортація — не нас, а наших сусідів. Наших сусідів виселили, але мої предки намагалися допомагати, чим могли, незважаючи на те, що були росіянами, — просто жили разом, і на національність ніхто не звертав увагу. Поруч із нами жила сім'я греків, яких теж депортували до Азії. Моя бабуся підтримувала з ними зв'язок і в 70-х роках намагалась допомогти їм повернути будинок, який більшовики забрали в

1944-му. Кілька років ходіння інстанціями не дали жодного результату — будинок грекам так і не повернули.

Зараз у Росії напад сталінізму, йде повернення у минуле. Дуже гірко на все це дивитися, і закриття телеканалу «АТР» — це відгомін минулих років. Рано чи пізно все це закінчиться, окупація не буде тривати вічно, можна якийсь час обманювати всіх, можна довгий час обманювати декого, але весь час обманювати всіх не вийде. Як тільки економічна ситуація в Росії погіршиться, всі ті, хто біг на референдум з криками «Росія, Росія!», задумаються про те, за що вони голосували.

Боротьба телевізора з холодильником — нерівна боротьба, переможе завжди холодильник. Варто тільки рівно життя впасти, як тут же кримчани перекинуться туди, де тепліше, — вся справа в тому, що Крим населяють люди, які прийшли туди після 1945 року і для яких Крим — не батьківщина предків, а просто місце проживання. Для мене, чий рід живе в Криму з 1867 року, це — батьківщина. А для багатьох — просто зручне місце для життя. Варто тільки впасти економіці, як вони перекинуться в будь-яку іншу тиху гавань.

Я був у Криму під час «референдуму». Мене вражало, як люди, які народилися і вирости в Україні (народжені після 1954 року), бігли до урн голосувати за Росію. Так, Україна опинилась у непростій ситуації, але не можна ж було так миттєво брати і зраджувати ту країну, в якій ти народився і виріс.

Я ширі вірю в те, що правда переможе і що Крим знову стане вільним. Серед моїх друзів є кримські татари, ми жили в мирі до 1945 року, будемо жити в мирі й надалі — адже це наша батьківщина, забрати яку ні в кого не вийде. Чекати залишилося зовсім недовго — як тільки економіка Росії під вантажем санкцій почне сповзати донизу, як тільки перестануть капати гроші з федерального бюджету, народ одразу ж повстане — голосувати ж не за Росію, голосували ж за сите життя...

Іван ЛЕНСЬКИЙ,
американський кримчанин

ЯК У ЛИХІ 90-ті: В ЯЛТІ ПОЦУПИЛИ КІЛОМЕТР ГАЗОПРОВОДУ...

Крадіжку виявили представники нелегітимної сімейської влади і «депутати міської ради» окупованої Росією Ялти, передають «Новини Криму». Під час чергового інспектування території вони встановили факт розкрадання. Крім газової труби, правоохоронники поцупили кабелі зв'язку та мережі Інтернету, в результаті чого в деяких районах люди залишилися без цих послуг. Про це представники нелегітимної регіональної влади поінформували «адміністрацію» окупованої Ялти і «правоохоронні органи». Зловмисників, які пішли на таке, звичайно ж, не від ситого життя, шукають...

Олександр ПУШКІН: «АХ, ОБМАНУТЬ МЕНЯ НЕ ТРУДНО!.. Я САМ ОБМАНЮВАТЬСЯ РАД!»

Жителі селища Гурзуф звернулися до президента Путіна з приводу міського пляжу «Гурівські камені», який керівництво дитячого табору «Артек» хоче оформити як частину своєї території.

Незважаючи на те, що у дитячого центру «Артек» немає затвердженого за формою державного акта на землю, генеральний директор Олександр Каспржак намагається відібрати пляж «на користь дітей». Раніше з таким зверненням виступив учитель історії гурзуфської школи Юрій Скорик. Але його прохання залишилося без відповіді. Цього разу у зйомках ролика взяли участь кілька десятків жителів, у тому числі діти.

У Севастополі відбувся мітинг руху «Захистимо Севастополь», активісти висули претензії до влади міста. Чинників звинуватили у невиконанні взятих на себе зобов'язань з благоустрою міста і небажання працювати з севастопольцями «напряму». Про це повідомляє сайт «Крим.Реалі». Акція була санкціонована севастопольською владою, кажуть організатори, але, незважаючи на законність проведення заходу, активістам намагалися перешкодити. Перед початком мітингу до

організаторів підійшов підполковник поліції і повідомив про те, що в ході проведення перевірки було встановлено, що цей мітинг становить загрозу громадській безпеці, після чого представник правоохоронних органів зажадав від організаторів заходу відмовитися від його проведення. «Ця дія розцінюється нами як провокація, за фактом якої буде подано заяву до правоохоронних органів», — повідомив один із мітингувальників. Незважаючи на заборону з

боку правоохоронців і гучну музику, що заглушала спікерів, мітинг все ж відбувся. Активісти вимагали від севастопольського губернатора Сергія Меньяйла звіту перед городянами з питань бюджету, а в разі незгоди — «тримати відповідь перед народом» і відставки.

Це не перша така акція проти севастопольсько-російської влади. 21 березня на території Катерининського скверу пройшов мітинг, у рамках якого городяни також вимагали відставки С. Меньяйла.

КРАПЛЯ ДОЩУ, ЯК СЛЮЗА, НА ПАМ'ЯТНИКУ РОЗВІДНИЦІ АЛІМЕ АБДЕНАНОВОЇ...

Народ позбавили батьківщини, минулого і майбутнього одним розчерком пера. Це про кримських татар, які на десятиріччя зникли в 1944 році з землі своїх предків, а все їхнє життя в період Великої Вітчизняної війни піддалося огульному звинуваченню в зраді та пособництві окупантам.

— Для всіх, хто, як і я, чув вибухи бомб на тій війні, це було великою несправедливістю і викликом долі захистити свою честь і гідність у країні, в якій ми жили, — сказав на відкритті науково-практичної конференції «Участь кримських татар у Великій Вітчизняній війні 1941-

1945 років» ректор Кримського інженерно-педагогічного університету, Герой України Февзі Якубов.

Виступи учасників пленарного та двох секційних засідань, книжкові видання і фотодокументальні матеріали виставки «Навіки в пам'яті народній», розгорнутій у фойє університету, презентація фільму про командира групи 21-го партизанського загону Нурі Халілова показали на основі конкретних фактів історичну правду, і стали спробою по днях відтворити суворі роки війни через призму кримськотатарського населення.

Аліме Абденанова

ши брехню. У цьому меморіальному переписі, занотуванні спогадів очевидців беруть участь активісти національного руху, історики, краєзнавці, члени громадських організацій.

Третю книгу про кримських татар, учасників Великої Вітчизняної війни, підготував до друку письменник і журналіст, викладач КІПУ Аблязіз Велієв. Знімає звинувачення в колабораціонізмі з кримських татар, які проживали на окупованому фашистами півострові, ґрунтовне дослідження доцентом КІПУ Володимиром Поляковим їхньої участі в партизанському русі Криму 1941-1944 років, що стало темою його докторської дисертації, успішно захищеної нещодавно в Києві.

— Понад дванадцять тисяч кримчан пройшли за три роки через партизанські об'єднання, — сказав він у своєму виступі. — І якщо раніше кримські татари піддавалися публічному биттю за цей період, згадувалися лише в зв'язку з дезертирст-

кої розвідниці Аліме Абденанової, по-звірячому замученої фашистами, в історичну подію. Її автор, доктор історичних наук Володимир Лота з Москви, на рахунок якого п'ятнадцять книг про війну, розповів, що, можливо, й не взявся б за цю тему, бо своєї роботи було багато. Але почув одного разу в Старому Криму про дев'ятнадцятирічну дівчину, яка, діючи в тилу ворога, передавала радянському командуванню цінні розвідувальні дані, за що була нагороджена орденом Червоного Прапора. Поговорив з місцевими краєзнавцями, її родичами.

— Налетіла хмарка й упала крапля дощу на обличчя Аліме на пам'ятнику, встановленому їй край дороги у Керчі, і здалося, що вона заплакала. Після цього, — сказав письменник, — я не міг не написати.

Тепер про подвиг Аліме Абденанової, першої жінки-мусульманки, удостоєної минулого року посмертно звання Героя, дізналися всі. Її порівнюють із Зоєю Космодем'янською і Вірою Волошиною. Про неї знято кінофільм, у Кримськотатарському академічному музично-драматичному театрі готується спектакль, який буде показано напередодні 70-річчя Великої Перемоги. Аліме стає символом, який цікавить мільйони. А в Криму, багатому на легенди, з'явилася ще одна, розтривожила серця, викликавши нову хвилю патріотичних почуттів.

З переосінкою історичних процесів минулого йде потік нових знань. І в цьому важкому процесі зміни ставлення до вже установлених стереотипів посядуть своє гідне місце й науково-дослідні матеріали конференції, на якій вперше проаналізовано з різних напрямків участь кримських татар у Великій Вітчизняній війні.

Інформація про це і є відновлення історичної справедливості. Тепер цю історичну правду потрібно донести до всіх, насамперед до школярів і молодих людей, аби вони знали, що їхні діди разом з усім народом країни в роки лихоліття не шкодували свого життя в боротьбі за Перемогу, за нашу щасливу долю під мирним небом, і пишались ними.

Валентина ВАСИЛЕНКО

Ця робота, за словами Рефіка Куртсейтова, кандидата соціологічних наук, завідувача кафедри соціально-гуманітарних наук КІПУ, розпочалася кримськими татарами ще в Узбекистані в статусі депортованого народу. Тоді вона проходила через творчість кримськотатарських письменників, випуски газети «Яңы дунья» («Новий світ»).

Зібраний документальний матеріал, а також звернення кримських татар-фронтовиків, удостоєних військових нагород, у високій владній кабінеті відіграли не останню роль у тому, що для народу був скасований спочатку режим спецпоселень і люди змогли переїжджати на проживання в будь-який регіон Союзу, за винятком місць, звідки були депортовані. Переселялися в основному в південні області України та Росії, що межують з Кримом. А з 1987 року їм була відкрита дорога і на сам півострів.

Тут, у рідних місцях, з'явилася більше можливостей знайти в суцільному масиві військових архівів і вичленили інформацію за національною ознакою, встановили, скільки, наприклад, кримських татар було призвано в армію в 1941 році, а в 1944-му — на трудовий фронт, простежити хронологію їхніх нагороджень за бойові заслуги.

По-різному кожен із фронтівиків шшов до своєї зірки. Першим із кримських татар на початку вторгнення на нашу землю німецько-фашистських загарбників — у липні 1941 року — був представлений до нагородження орденом Червоного Прапора призовник із Ялти. Четверо кримчан за роки війни

удостоєні звання Героя двічі, в їхньому числі й льотчик-ас Амет-Хан Султан. П'ять уродженців Криму є повними кавалерами ордена Слави, з них два — кримські татари.

На сцену актового залу КІПУ, де проходило пленарне засідання, було винесено великий стос із тисячі копій подань до нагородження кримських татар за здійснені на фронті героїчні вчинки, що відповідають певним стандартам орденів і медалей. Війна у страхітливих жорнах перемолола стільки людських життів, що багато з відзначених загинули, зникли безвісти чи потрапили в полон, так і не одержавши заслуженої нагороди.

Змівивши пера на зброю, загинули тринадцять із п'ятнадцяти кримськотатарських поетів і прозаїків, які проїхали до війни на півострові. Антифашистською діяльністю займалися в 1942-1943 роках актори Кримськотатарського театру. У Польщі з часів війни донині передаються легенди про Умера Адаманова, якого знали під прізвищем Мишка-татарин. Розповідають, що це був чоловік двометрового зросту, сильний і відважний, у складі місцевого партизанського за-

гону запекло воював із гітлерівцями. Він загинув у бою за місто Юзефово, рятуючи від смері його жителів.

У Криму хотіли встановити йому пам'ятник поблизу Ялти в місцях, де він народився, працював водієм. Але першими це зробили поляки. На відкритті монумента кримські татари побачили, як шанують ім'я їхнього земляка в Польщі. Ще живі люди, які знали його особисто. Посмертно У. Адаманова нагороджений польським орденом «Хрест Грюнвальда» третього ступеня з присвоєнням звання капітана.

Нещодавно стало відомо, що близько ста кримських татар

загило в боях за визволення від окупантів території навколо озера Ханка поблизу Балтійського моря. Отже, потрібно формувати делегацію і їхати туди, щоб жодне питання пам'яті народної не залишилося без відповіді.

Сьогодні в КІПУ працює викладачем багато дітей фронтівиків, які спільно зі студентами ведуть дослідницько-пошукову роботу про участь кримських татар у Великій Вітчизняній війні. Її мета — виявити всіх героїв, вікарбувати золотими літерами їхні прізвища на безіменних обелісках у населених пунктах півострова, довівши правду, спростував-

вом, то сухі цифри архівних документів засвідчують їхню участь спільно з представниками інших народів півострова в партизанському русі з перших етапів його формування. У двох із трьох кримських партизанських об'єднаннях кримські татари були комісарами.

Нині збираються кошти на видання цих двох книг. А книга «Аліме. Кримська легенда», презентація якої відбулася недавно в Сімферополі, вже стала найбільш затребуваною в читачів і справляючи сенсацією в кримському суспільстві, трансформували окремий факт про діяльність кримськотатарсь-

Депортація

МУЗЕЙ ПРОСИТЬ ДОПОМОГИ ПОПОВНИТИ ФОНДИ ВІДОМОСТЯМИ ПРО ДЕПОРТАЦІЮ КРИМСЬКИХ ТАТАР

Національний музей історії України збирає матеріал стосовно депортації кримськотатарського народу і просить допомоги з поповненням фондів. Про це повідомляється на офіційній сторінці музею у Facebook.

«Є прохання допомоги музею з поповненням фондів. Необхідно зібрати фотографії, документи (або їхні копії), листи та інші наочні експонати, які б розкривали суть геноциду», — йдеться в повідомленні.

18 травня — День пам'яті жертв депортації кримськотатарського народу з Криму. У цей день в 1944 році до Середньої Азії з півострова був відправлений перший ешелон кримських татар. До анексії Криму в річницю депортації у Сімферополі щорічно проводиться всекримський жалобний мітинг, в якому брали участь десятки тисяч людей.

У КРИМУ ДЕНЬ ЖАЛОБИ ДЕПОРТАЦІЇ КРИМСЬКИХ ТАТАР ХОЧУТЬ ЗАМІНИТИ... НА «ДЕНЬ РАДОСТІ»

У Криму замість Дня жалоби за жертвами депортації кримськотатарського народу 18 травня планують запровадити нове свято — «день радості». Про наміри російської влади щодо ввезення на півострові цього нового свята заявив «віце-прем'єр» Криму Дмитро Полонський в інтерв'ю російському виданню Lenta.ru, опублікованому 6 квітня.

«Безумовно, це — річниця трагедії, день скорботи, але його потрібно проводити в пам'ять про покійних: прийти на цвинтар, у будинки і пом'янути тих, хто невинно постраждав. Культ 18 травня серед кримських татар десятиліттями штучно створювався керівниками так званого меджлису, щоб сформувати у людей комплекс неповноцінності. Неможливо на трагедіях будувати плани про успішний розвиток народу. Це, до речі, велика помилка української влади, яка постійно намагалася зробити культ із різних трагедій: то з голодомору, то з депортації. На неповноцінності побудувати сильну націю неможливо», — заявив Полонський.

За його словами, деякі кримськотатарські громадські організації «озвучили дату — 21 квітня», тобто день підписання президентом Росії Володимиром Путіним указу про реабілітацію жертв депортації.

«Там мова не тільки про кримських татар, там про вірменський, німецький, грецький та інші народи Криму. Від дня скорботи все-таки потрібно перейти до дня радості. Аксьонов теж підтримує ідею, що 21 квітня має стати днем об'єднання всіх кримських народів, днем масових заходів. Поминати треба тихо, а радіти — голосно», — додав нелегітимний кримський «віце-прем'єр».

Д. Полонський

ua.krymr.com

«ДЛЯ ДЕЯКИХ РОСІЯН У КРИМУ РОСІЯ СТАЛА ЗЛОЮ МАЧУХОЮ...»

Власник першого кримськотатарського телеканалу «ATR», що припинив мовлення на півострові з 1 квітня, Ленур Ісаямов (на фото) стверджує, що дії Росії щодо корінного народу і його національних ЗМІ на півострові стали великим розчаруванням для частини російського населення. Про це він сказав в інтерв'ю «Открытая Россия».

«Мені навіть більше шкода тих росіян, які працюють на наш медіахолдинг. Які теж просякнуті ідеєю нашого єднання. Вони більше страждають: для них це морально важко, вони не можуть зрозуміти, що Росія, яка, здавалося б, повинна бути для них матір'ю, виявляється для них такою злою мачухою. Яка не хоче їх приймати до себе, тому що вони заодно з кримськими татарами», — сказав Л. Ісаямов.

Він переконаний, що закриття телеканалу «ATR» — черговий крок щодо дискримінації кримськотатарського населення, який може призвести до хвилі еміграції корінного народу.

«В принципі, це — добровільна депортація, яка вже була за Катерини. Якщо ви пам'ятаєте, вона писала тоді: «Не протидіяти, а навіть сприяти», — так оце ми зараз і матимемо. Вже, в принципі, процес пішов. Якщо його не зупинити, народ може почати залишати Крим, і це для Росії дуже сумно. Бо це поки ще не геноцид, але вже близько до цього», — сказав власник кримськотатарського телеканалу.

Як уже повідомлялося, з 1 квітня телеканал «ATR» припинив мовлення. До кінця березня йому так і не вдалося зареєструватися згідно з російським законодавством. Телекомпанія кілька разів подавала документи в Роскомнадзор, але їх повертали назад...

ДИВІМОСЬ ФІЛЬМ — ЧИ МИ ЩЕ ЛЮДИ?

Снайпер Василь Зайцев, який воював під Сталінградом, за чотири роки знищив 211 фашистів. А наша Людмила Павліченко за 250 днів знищила 309 фашистів, з яких 36 були снайперами. Тобто Людмила 36 разів перемагала у дуелях! Це була феноменальна жінка-воїн, яку можна порівняти тільки з українськими амазонками-косачками! Щойно прочитав відгук про фільм «Незламна» киянки Яни Кучер «Про Наше і не Наше кіно», яка пише: «Особисто для мене — це абсолютно НАШ фільм, проукраїнський, патріотичний і своєчасний. Дарма, що його герої — громадяни колишнього СРСР. Так. Була колись така країна. Ну то й що? Переписати історію тепер, як нам зручно і сказати, що цього не було? Чим тоді ми відрізнятимемося від рашки? Сценаристи з України. Режисер родом звідси, оператор — киянин. Які ще до біса можуть бути запитання, чие це кіно?! Байдуже, якою воно мовою, байдуже, з яких країн запрошено акторів або ще когось там, хто потрібен для організації процесу й якості продукту. Я думаю, ми повинні якось згуртуватися і намагатися хоча б трошки бути над ситуацією. Тому що у професійній сфері (я маю зараз на увазі науку і культуру, насамперед) повинні мати значення лише професійні якості».

Допрем'єрні покази стрічки відбулися 17 березня в Москві, 23 березня в Києві, 27 березня в Одесі, 29 березня у Білій Церкві та 31 березня у Львові. У широкий прокат в Україні та Росії стрічка вийшла одночасно 2 квітня, але з різними назвами: «Битва за Севастополь» — у Російській Федерації, «Незламна» — в Україні. Відкриваючи прем'єрний показ фільму «Битва за Севастополь» у Севастополі, режисер стрічки Сергій Мокрицький сказав: «Для мене це дуже хвилюючий момент, адже сьогодні фільм одночасно починає показ по Україні і по Росії, і так хочеться, щоб глядачі полюбили наше кіно, як ми полюбили Людмилу Павліченко».

Людмила Павліченко на-

Світлана з режисером С. Мокрицьким на презентації фільму в Одесі

родилась у Білій Церкві в 1916 році. На початку Другої світової війни навчалась на історичному факультеті Київського державного університету. Початок війни застав дівчину в Одесі на практиці, і 24-річна Людмила в липні 1941-го пішла на війну добровольцем.

У жовтні потрапила в Севастополь у складі Приморської армії, що відступила з Одеси. В боях при обороні Севастополя, аж до свого поранення у червні 1942 року, Людмила Павліченко здобула славу одного з кращих радянських снайперів Другої світової війни.

У Сімферополі після перегляду фільму глядачі виходили, переповнені емоціями, багато — зі сльозами на очах. Я підійшов до Петра Вольвача, відомого сиринькознавця, академіка, голови Кримської філії Наукового товариства ім. Шевченка, і попросив поділитися враженнями про фільм. «Я бачив багато фільмів про Севастополь, але мені здається, що це один із тих фільмів, в якому намагаються об'єктивно показати трагічну оборону Севастополя, — сказав Петро Васильович. — Фільм розвінчує багато міфів про те, як «командування сприяло» обороні міста, ми бачимо, що адмірал Октябрський одним із перших втік, все командування втекло, залишивши людей напризволяще».

Про долю Людмили Павліченко ми практично нічого не знали. Я більше п'яти років працював у севастопольській зоні, часто бував у місті, знав, що є вулиця імені

Павліченко, пароплав названо її ім'ям, але про неї як про феноменального снайпера і людину нам ніхто не розповідав. Тому це для мене відкриття. І ще тут розвінчується міф про те, що Другу світову війну, як заявляють у Росії, можна було виграти без українців. Цей фільм показує, що практично кожен другий оборонець Севастополя — українець. Якщо уважно подивитися севастопольські меморіали — вони рясніють українськими прізвищами. Тому вважаю, що фільм надзвичайно цінний і його треба дивитися особливо молоді — він культивує патріотизм. А ця маленька дівчинка із кримської дитячої студії «Світланок» — Світлана Осадченко, яка зіграла епізодичну роль, де читала солдатам вірш Костянтина Симонова, просто, на мій погляд, дуже талановита юна актриса. Я вважаю, що керівник студії «Світланок» Алла Петрова виховала майбутню кінозірку, і про цю дівчинку ми почуємо ще не раз».

Сьогодні Світланка, дійсно, відчуває себе маленькою «зіркочкою», вона вже побувала на прем'єрі фільму в Одесі, у Севастополі і, звичайно, в рідному Сімферополі, де на фільм «Битва за Севастополь» прийшли її рідні, однокласники, друзі. Світлані дарували квіти, іграшки і говорили багато приємних слів. А вона чемно всіх вислуховувала, дякувала і стримувала свої дитячі емоції щасття, щоб не сказали, що вона зазналась або, як кажуть дорослі, «вхопила зірку». А я думаю, їй хотілось розповісти друзям, де вона побувала, адже зйомки проходили в Києві, Одесі, Севастополі, Кам'янці-Подільському. Окрім Юлії Пересильді, яка виконувала роль Людмили Павліченко і з якою Світланка потоваришувала з першого дня їхнього знайомства на знімальному майданчику, вона зустрічалася з акторами Євгеном Цигановим, Валерієм Гришком, Поліною Пахомовою, Анатолієм Котом та багатьма іншими. Світлану та її старшу сестричку Іринку, яка теж знімалася і паралельно наглядала за меншою Світланкою, дуже полюбили в колективі. Адже у вільні від зйомок хвилини

сестри так красиво виводили українські народні пісні, що навіть російські актори їм намагались підспівувати.

Як Світлана потрапила на проект «Незламної», згадує керівник зразкової театральної студії «Світланок» Кримського республіканського центру дитячої та юнацької творчості, заслужений працівник культури України Алла Володимирівна Петрова. «Одного разу — восени 2013 року до нас у Будинок дитячої творчості із Севастополя приїхали представники знімальної групи з оператором і заявили, що їм потрібна дівчинка 7-8 років для зйомок у фільмі з робочою назвою «Битва за Севастополь». Попросили, щоб прочитали вірш К. Симонова. Відібрали дев'ять дівчаток, записали їх і поїхали. Минulo декілька місяців, і тільки в січні 2014-го зателефонували і сповістили, що всі добре читали, але підійшла тільки Світлана Осадченко».

Коли набираєш учнів у студію, сюди йдуть діти різного віку, й інколи вони не усвідомлюють, куди і для чого прийшли. Потім починають виступати, отримувати якісь відзнаки, нагороди, їх хвалять, але до кінця вони ще не розуміють, що таке акторська справа. Одне — це коли діти вважають, що театр — це квіти, аплодисменти і все весело і красиво, а інша справа, коли вони починають усвідомлювати, наскільки це нелегко. Як складеться доля Світлани далі, я не знаю, єдине знаю, що вона почала мотивувати, чи варто обирати це захоплення собі за професію. Бути актрисою — це складно, й якщо її не лякають ці труднощі, я думаю, вона піде цим шляхом. Дай, Боже, їй удачі і наполегливості».

Робочий день на знімальному майданчику у Світлани розпочинався о восьмій ранку, а прокидатись доводилося о пів на шосту. «Були сцени легкі, а були і не дуже, — зізнається юна акторка. — В роботі над роллю мені дуже допомогли заняття в сімферопольській театральної студії «Світланок». Режисер на майданчику створював таку атмосферу, що інколи мені здавалося, що я справді побувала на війні», — розповідає Світлана.

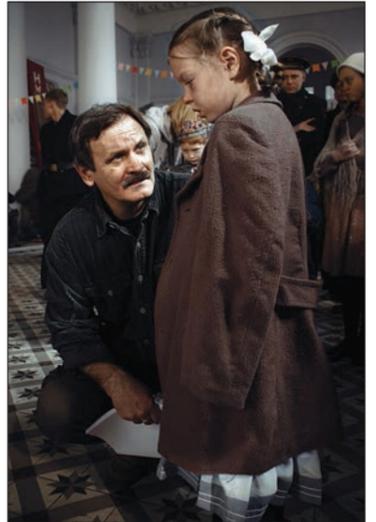
Коли у Сергія Мокрицького запитали у Севастополі, що його надихнуло взятись саме за цей проект, режисер відповів дуже просто: «Я з дитинства любив, як і більшість хлопчаків, гратися у війну. Я служив у Севастополі, давно живу в Балаклаві. Доводиться читати багато сценаріїв, завжди сумніваєшся, брати чи не брати до роботи, а тут, коли я прочитав історію про Людмилу Павліченко, якийсь голос ніби підказав: бери! Я взяв і не шкодую. Думаю, що фільм вийшов непоганий, хоча про це треба запитати у глядачів».

А виконавиця ролі Людмили Павліченко актриса Юлія Пересильда додала: «До всієї цієї темоти, в якій ми з вами існуємо, до всіх подій, які відбулись і відбуваються, цей кінофільм жодного відношення не має. Цей фільм — за мир».

Настя Морозова цього року закінчує одинадцятий клас однієї із сімферопольських шкіл, після перегляду фільму не могла стримати сльіз: «Я рада, що його подивилась, для мене це був великий шок. Ці картини війни, я бачила, як було боляче пораненим військовим, як було страшно дітям. Війна — це страшно, це неймовірно страшно, я переживала разом з персонажами фільму і дуже вдячна акторам, що вони нам показали правду».

Леонід Карлов, учень сімферопольської ЗОШ № 39, після фільму сказав: «Думаю, ви бачили, що майже увесь зал плакав. Фільм досить важкий. Хочеться сказати спасибі режисерському та акторському складу цього кінофільму. Побільше б таких правдивих історичних українсько-російських фільмів. Важко стримувати сльози...».

Віктор Качула, головний редактор газети «Кримська світлиця», після перегляду «Незламної» (називаємо фільм так — ми ж в Україні!) теж вийшов, переповнений враженнями й емоціями. А ще — паралелями, бо у нього з колегами сьогодні своє «кіно», яке називається «Битва за «Світлицю», за збережен-

ня газети, яку намагаються «поховати» — і не лише окупанти в Криму, а й чиновники у Києві. «На екран дивлюся, а краєм ока бачу, як глядачі сльози нишком втирають. І в самого деякі епізоди, як то кажуть, шкребли... Особливо, коли наша землячка-снайпер у 1942 році зверталася до американців у Білому домі, закликаючи їх відкрити, нарешті, обіцяний «другий фронт»: «Джентельмени! Мені 25 років, я знищила вже 309 фашистів. Чи не задовго довго ви, панове, ховаєтеся за мою спиною?». Яка паралель! Благополучні Білий дім, Європа... А Україна сьогодні знову спливає кров'ю в неоголошеній війні і благає «другого фронту». І як це ще не вирізали?»

Це — антивоєнний фільм! Треба тих, хто приводить людство, зокрема і нашу державу, до тих конфліктів, які ми зараз переживаємо, просто зібрати в один кінозал і змусити дивитися такі фільми годинами, днями, щоб зрозуміти, чи вони взагалі — люди? І якщо вони справді мають хоч щось людське всередині, те, що в них отаки малесенькі актори здатні пробудити (показує на Світланку, яка стоїть поруч), можливо, хоч тоді станеться щось таке, що зупинить увесь цей жах. Треба цей фільм показувати у Росії, в Україні, і світі для того, щоб не було війни. Дай, Боже, щоб її, нарешті, не стало...».

Враження від фільму «Незламна» («Битва за Севастополь») збирав Олександр ПОЛЬЧЕНКО м. Сімферополь

Людмила Павліченко «документальна» (унизу) і у виконанні Юлії Пересильди

1942 рік, Людмила Павліченко в Америці. «Джентельмени! Чи не задовго довго ви ховаєтеся за мою спиною?»

Родина Осадченків

«ГОВЕРЛЯНА-2015»: СХОДЖЕННЯ, ЩО НАС ОБ'ЄДНАЛО

Наприкінці березня у Ворохті — невеликому гірському селищі — знову багато туристів, причиною чому стає 51-ше сходження на найвищу гору Українських Карпат — Говерлу. **Интернет-довідка:** Ворохта — селище міського типу Яремчанської міськради Івано-Франківської області. Розташоване на висоті 850 метрів над рівнем моря на річці Прут. Курорт Ворохта є центром підготовки українських спортсменів зі стрибків із трампліна, біатлону, лижних перегонів. Неподаляк від селища розташована спортивно-туристська база «Заросляк», звідки починається маршрут сходження на найвищу вершину України — Говерлу.

волені від сходження, ми зайняли свої місця у вагонах потяга. Коли відпочили годинку-другу, всіх запросили на урочисту лінійку.

...Нагороди...

Їх отримали всі! Найбільшою нагородою була участь і сходження на вершину! Як сказав вінничанин Юрій Хоменко, який вперше долучився до «Говерляни»: «Ми з колегою думали, що пройдемося легенько, а тут довелося проявити мужність!». Саме за цю мужність усі отримали сертифікати учасника сходження. А організатори традиційно відзначили найбільш активних туристів, а також наймолодших і найстарших. Члени організаційного комітету — президент Львівської обласної федерації спортивного туризму Тарас Пахолок, президент спортивно-туристичного клубу «Скеля» Михайло Сидоров, командир Львівського гірського пошуково-рятувального загону Михайло Яворівський, заступник начальника управління молоді та спорту Львівської облдержадміністрації, відповідальний секретар відділення НОК України у Львівській області Оксана Вацеба разом з віце-президентом Федерації спортивного туризму України Володимиром Соколовим вручили грамоти кращим командам та учасникам сходження. Відзначені команди: «Екомилосердя» міста Соснівки, м. Рава-Руської, НУ «Львівська політехніка», Жовківського району, ветерани спортивного туризму з Києва, вдова Ореста Копійчука пані Галина Копійчук та ін.

Найстаршими учасниками були 79-літній Мирослав Герчик — один із засновників НОК України, заслужений турист України, та 77-літній Юрій Маслов з Києва. Грамоти отримали й шестеро наймолодших учасників сходження. Серед них і Олежик Гарькавий зі Львова, який втретє брав участь у сходженні, і знову з нагоди свого дня народження. На завершення своєї туристичної місії учасники сходження ухвалили Звернення за мир і єдність в Україні!

«Говерляна-2015» пройшла успішно. А Говерла, така могутня і водночас осяжна, залишається чекати туристів. До речі, якщо ви ще не взяли участь, — вперед до вершини!

Віра ОЛЕШ,
член НСЖУ,
та **Сергій НІКІШИН,**
студент-журналіст НУ
«Львівська політехніка» —
учасники сходження

...Патріотичний дух присвяти...

Цьогорічне масове зимове сходження було організоване з нагоди 200-річчя від дня народження автора Національного гімну України Михайла Вербицького, Року Андрея та Климентія Шептицьких та вшанування пам'яті львів'янина-майданівця Юрія Вербицького, українських захисників і відомого львівського туриста Ореста Копійчука.

...Хто це придумав...

Організаторами туристичного заходу стало Управління молоді та спорту обласної державної адміністрації разом з обласною федерацією спортивного туризму та туристсько-альпіністським центром «Скеля».

...Хто це зробив...

Традиційно зі Львова вирушив потяг, цього разу з семи вагонів. 350 туристів з усієї України взяли участь у цьому сходженні. Львів, Київ, Харків, Чернівці, Вінниця, Нетішин, Калущ, Червоноград, Броди, Сокаль, Городок, Жовква, Рава-Руська, Соснівка, представники багатьох інших громад і товариств — географія дуже широка! Серед почесних учасників сходження були ветерани спортивного туризму України. А також відомий польський турист,

знаний організатор спортивно-туристичного руху Польщі — командор Міхал Рачинський.

...Пейзажний відступ...

...Здавалося, для такої події мало б світити сонце, та ні, навпаки... Карпати зустріли нас холодом і дощем, проте, згуртувавшись, ми рушили за маршрутом через Карпатський національний природний парк, а згодом йшли засніженою довгою закрученою дорогою, яка привела до спортивного комплексу «Заросляк», де можна було зігрітися та випити смачного цілющого карпатського чаю із місцевих трав.

Після короткого відпочинку

стопаному ногами мандрівників, вела нас до вершини. Вітер набував сили, але ланцюг мандрівників змійкою рухався вперед. Все більше і більше Говерла заманювала до себе, прикриваючись туманом, від цієї таємничості бажання підкорити її зростало з кожним кроком.

Попри холод, ми піднімаємося все ближче до засніженої гори, на яку все сильніше намагається не пустити нас морозний сніг із вітром! Бачимо, як назустріч нам, із туману, ніби примари, спускаються люди, що першими з нашого гурту ступили на вершину, і складається враження, що ось-ось вона, омріяна, та ще далеко... Десь чути зі сторони, що на вершині дуже сильний вітер. Піднімається стає важче, тому що починається крутий підйом і лише канати, які прикріплені рятувальниками на нашому шляху, допомагають зберегти сили і рівновагу. Вітер стає нестерпним, коли після наступних кроків з'являється вона — вершина! І, справді, звідусіль нас атакує шквальними поривами вітер, від якого світу не було видно! Говерла вирішила показати свій характер і всю свою міць. Проте пустила до себе... І ця радість від того, що гору підкорено, дає забути про сніг, який майже заслїплює погляд. Попри негоду, ми заспівали наш Гімн і промовили молитву.

Пора спускатися і це дається важко. Йти небезпечно, іноді, здавалось, неможливо через місця під сильним нахилом, і вітер підштовхував до низу, тому деякими моментами спуск просто повертав у дитинство — спускалися сидячи. Нарешті, ми внизу! Як завжди, знайшлися відчайдухи, які влаштували купання у зимовому Пруті! Кажуть, неперевершено! Бр-р-р... може спробувати якось...

Втомлені, мокрі, але задо-

ку розпочалося сходження на чолі з інструкторами. Навколо лежав сніг, під яким ховалися крокуси, а також і сама Говерла, оповита густим туманом. За метровим шаром снігу шуміла річка, а над нею співали пташки. Було не дуже холодно, ми скинули куртки, але чим далі, то від вітру ставало холодніше. Крок за кроком ми наблизилися до Малої Говерли. Із туману, який вкрив усе навколо, то зникали, то знову з'являлися силуети туристів, які прагнули підкорити Говерлу. Піднімаючись вгору, ми бачили кришталеві ялинки. Лише одна стежина у снігу,

Наталія Крісман народилася в інтелегентній лікарській родині Юрія Рудольфовича та Любові Романівни Крісманів на Львівщині.

Вона — знаний адвокат і прекрасна поетеса. Надзвичайно працююча, вдумлива, істинна патріотка нашої держави. З чоловіком Романом Лесюком, івано-франківським поетом, виховує синопку Матвія.

Коли Роман у Києві на Майдані виборював разом із побратимами світлу долю і для своєї країни, і для своєї родини, Наталя, чекаючи з Матвійком його вдома, писала вірші, які сьогодні напам'ять читає вся Україна.

«Жінка-УКРАЇНКА»
<http://ukrainka.org.ua>

Наталія КРИСМАН

ЗАРАДИ ЖИТТЯ Й ТИ БОРОТИСЯ МУСИШ!

Розстріляне небо,
Криваві світанки...
Ти думав, повз тебе
Пройдуть вражі танки
І сліду не лишать
На твою обійсті?
Поглянь — попелищем
Вже й небо нависло.

Війна — мов повітря —
Просякла легені,
Обвугленим листям
Встеляє всю землю,
І жодної ніші
В душі не лишила,
Де б стало світліше
Від свіч надмогильних...

Війна зазирає
До віч нам зловісно,
Героїв — до раю,
У небо пречисте,
Де янголи крильми
Розвіють всю темінь.
Найкращих — в могили,
На жаль, безіменні...

Війна — всюдисуща.
Не пробуй схватись!
Поглянь в свою душу —
Там постріл гарматний
Залишив кіптяву
Нестерпно-ядучу...
Це сон чи уява?
Ні, дійсність болюча,
Реальна, як сльози
Вдовиці над гробом,
Що втратила розум
Й опертя для Роду,
Але віднайшла
Силу духу незламну,
Бо замість «прощай!» —
Лиш «ГЕРОЄВИ СЛАВА!»...

Ти досі ще віриш,
Що сонце не згасне,
Розтерзане звіром
Пекельної масті?
Не згасне — бо всі ми
Дамо йому відсіч,
Бо наші Герої
Не в безвість — у вічність
Ідуть, аби стати
Опертям для суцких...
ЗАРАДИ ЖИТТЯ
Й ТИ БОРОТИСЯ МУСИШ!!!

ПОВЕРТАЙСЯ ЖИВИМ!

Ні страхів, ні вагань,
Ні зневір, ні безсил!
Кожна мить дорога
Для розправлених крил,
Що залюблені в синь
У бездонні небес...
Чи Тебе хтось просив?
Ні, Ти сам взяв цей хрест!

Двійко діток дрібних,
В оченятах: «Татусь,
Не кидай нас, не йди...».
Обіцяєш: «Вернусь!».
В неньки терпне душа
З молитов і від сліз,
Гіркою прощань
Вся просякла наскрізь.
І дружина в журбі:
«Як без Тебе ми, як?».
Ну а Ти — весь свій біль
Міцно стис у кулак...
Дивне світло в очах,
Це приреченість? — Ні.

Так церковна свіча
Перепалює гнів
У священний вогонь,
Що зціляє від ран,
Ран у брата Твого,
Що промовив: «Пора!»...

Чи Тебе хтось просив?
Ні, Ти сам взяв цей хрест.
В цій війні кожен син
Йде відстояти Честь.
Мов печать на вустах:
«Хто ж тоді, як не я?».
Нині ми — сам на сам
З тим, хто нищить життя
І помножує лють,
Наче зграя вовків,
Що невинну кров п'ють —
Нашу кров всі віки...

Для розправлених крил
Час звитяг у бою,
Я за Тебе весь біль,
Брате мій, відболю,
Відмолю тя в небес
Я від смерті обійм,
Хай навіки би счез
Привид цих лютих війн.

Не згори під вогнем,
Не схили голови!
Прошу в Бога одне:
«Повертайся живим!!!».

НЕБЕСНИЙ СОТНІ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ...

Мамо, я не вернусь,
Я до кінця тут буду,
В моїх роздертих грудях
Час зупиняє плин...
Знаєш, ця смерть комусь
Правди уроком буде,
Вірю, діждеться Суду
Кат, що мене убив!

Мамо, страху нема —
Страшно лише убивцям,
Зло їх спотворить лиця,
Наче гіркий дурман,
Довго їм ця зима
Буде кривава сниться
Спалахом блискавиці.
Мамо, їх жде п'їтьма!

Рідна моя, не плач,
Буде катам розплата,
Нині сумне, та завтра
Вітер розвіє дим,
Спалимо геть дотла
На волелюбних ватрах
Наші одвічні ґрати,
Трішки лишень зажди!

Мамо, прости мені,
Як пробачала часто,
Знаєш, не страшно впасти,
Гірше — коли проспав
Мить для звитяг борні...
Мамо, мій обрій гасне,
Я відчуваю ласку
Світлик очей Христа...

МАМО, Я — ЕКСТРЕМІСТ!
Нас вчора травили газом,
Та я не боявся впасти —
У мене тепер є вісь.
Мамо, я — екстреміст!
Бо брат мій, що прагнув волі,
Стояв на морозі голим,
А поглядом линув ввись.
Мамо, я — екстреміст,
Вдихаю дими Майдану,
Життя своє, Богом дане,
Гартую під кулі свист.
Мамо, я — екстреміст,
І шляху назад не буде,
Бо в моїх пробитих грудях
Гуркоче, мов грім, — «Борись!».
Мамо, я — екстреміст,
Я кров'ю скропив землю,
Вірю — мені проститься
Завтра, а чи колись.
Мамо, я — екстреміст,
Я вже не боюся смерті.
Війна потребує жертви...
Рідна моя, молись!!!

ПРОВІСНИК ГІДНОСТІ
Небо України розвиднілось —
Ера Просвітлень гряде,

Ми повертаємо гідності,
Ніч розфарбовуєм в день.

Спини Майдан вже нам
випростав,
Ті, що хилились віки,
Вірмо, зерно Правди виросте,
Як поливати з руки.

Виросте і заколоситься
Нивою щирих братань.
Боже, єдиного просимо:
Світлом знедоленим стань!

Світлом єднання у мороці
Тим, хто жадає прозоринь...
Ми — вже ніколи не скоримось,
Бо піднялися з колін!

Може, і справді проллються ще
Ріки кривавих світань —
Дихає в ритм Революції
Наша Україна свята.

Воля стає щораз ближчою,
Час позбуватись нещастя,
Світлий Майдан
став провісником
Гідності Ери для нас!!!

ЗДРИГНУЛОСЬ СЕРЦЕ

Здригнулось небо.
Наче обрубав
Небесну вісь зловіщий хтось
безміру,
В проваллі хмар кривавий
визвір шкірить
І випиває душі на гробах.

Здригнулось небо.
Смерть — не дивина.
Така НЕдивна, як опале листя.
Людське життя
в єдиний постріл втислось,
У постріл той, що й мрію обігнав.

Здригнулось небо. Як же так,
ну як?
Невже не варті спокій
і життя вже?
В ім'я чогось хтось життя
знов поляже
У цих необлікованих боях.

Здригнулось небо.
Ніч не промина.
Вона щоразу плодить
новий відчай,
І зазирає холодом у вічі
Ця, Каїном освячена, війна.

Здригнулось небо.
В смерті всі тузи
Й допоки морок плодиться
у лоні —
Нас переможуть, ми ж бо
безборонні,
Меч стерто об «гордієві вузли».

Збригнулось небо.
Цілить в нього страх.

Куди ж його поділись вічні стражі?
Невже ніхто шляху нам
не покаже?
Невже Господь не спинить
сліз утрат?..

Здригнулось небо...
од людських німот,
Які заклакли в рабських
безхребетті.
Прокинься, Духу, вирвися
з лабетів,
Вдихни життя в знекровлений
народ!

Перепливає небо чорна тінь —
Чорнезна тінь ненависті і злоби.
Здригнулось серце.

Виє хтось над гробом.
Там зліг ще ненароджений
чийсь син...

БЛИЗИТСЯ КРАХ ИМПЕРІЙ...

Это война не Крыма,
Запада иль Востока —
Битва идёт незрима
Света любви — порока.

Демону нет покоя —
Снова расправил крылья,
Всех бы в свои оковы,

Мир потопить в насилье.

Подлой змеєю жалит
Из своего болота,
Память стереть желает
Нам о Небесной Сотне.

Хватит уж нам Абхазий,
Темени средневековья,
Остановись, зараза,
Иль захлебнешься кровью!

Близится крах империй,
Зло еле-еле дышит,
Нам ли страшиться зверя?!
Воля — подарок свыше!

Снова мы на распутье —
Свет или тьмы пучина...
Вон с Украины, Путин, —
Во имя Отца и Сына!

СЛОВО, ВОСКРЕСНИ З ПРАХУ!

Ось шкандибає Слово,
Втомлене в битвах грізних,
Хтось його обезкровив
В лапах своїх залізних,
Знищене і обдерте,
Сотні разів розп'яте,
Наче душею мертве,
Вбите жорстоким катом.
Сумно кидає погляд
В небо з жалів скорботне,
В погляді — згусток болю,
Але вже зримий спротив.
Кинута кимсь монета
В церкві фальцетом стогне,
Підкуп, а чи пожертва?
Морок вростає в скроні...
Знову бруківка, суржик,
Беркут — криваві руки,
В серці холоднім — стужа,
Ближньому ближній — круком,
Ворог, мов звір голодний,
Душить дитя в колісці...
Досить ярів холодних,
Кров'ю — в сиру землю!

Знову поет-провісник
Скапує кров'ю в рими
В пошуках вічних істин,
Хоче з'єднатись з ними,
Прагне себе наситити
Волею, наче птаха.
Боже, зціли нас світлом!
Слово, воскресни з праху!

НЕ ПЛАЧ, МІЙ СИНОЧКУ...

Ти, синку, питаєш: «Де неньо?»
І слізки на в'ях тремтять —
Твій неньо є кров'ю у венах
Землі, що по праву твоя.

Він там, де гартується воля,
В горнилі, що зветься Майдан,
Де досі відлунує боєм
Одвічна України журба.

Він там, де історію пише
Народ, що здійснює з колін,

Аби його ворог не нищив
І в рабство не йшов його син.

Він там, де звучить:
«Ще не вмерла!»
І лине під Божий покров,
Аби стрепенулась Говерла
І збурила приспану кров.

Він там, де пульсують мільйони
Свобідних сердець, як одне,
Він неньку-Україну боронить,
Боронить тебе і мене...

Не плач, мій синопку, за неньом,
З очей своїх слізки зітри,
Поглянь, жовто-сині знамена
Розгойдують Волі вітри!!!

ВОЛЯ АБО СМЕРТЬ. ТРЕТЬОГО НЕМА!!!

Воля або смерть.
Не було й у снах.
Небо прагне жертв.
Людоньки, війна!!!
Наші всі страхи
Стали враз до віч.
Каїне лихий,
Неньку не каліч!
Ну повіч, за що
Ти підносиш меч
Над моїм чолом,
Серце навпіл рвеш?
Мов злодюга, вліз
Ти у дім чужий,
Чи ж не бачиш сліз
Матерів, дружин?
Чи не чуєш ти
Їхніх голосинь?..
Знов ростуть хрести.
Достига полин.
Витікають сні
У провалля дум.
У очах ясних
Заклякає сум.
Вигорає день
У війни вогні.
Мати сина жде.
Діждеться чи ні?..

Гнів судомить вдих.
Дух гартує кров.
Боже, відведи
Від біди на крок!
Хоч на крок один
Від того юнця —
Надто молодий,
Пити б ще з лиця...
Господи, спини
Цих скажених псів —
Щоб жили сини!
Щоб жили усі!!!

Знов на ранок жертви...
Досі йде війна.
Воля або смерть.
Третього нема!!!

ДО ВИТОКІВ!

Із очима душі відкритими
Просіваю думки крізь сито я,
Мої витоки, твої витоки,
Ще невидимі стіни доль.
Чи ми снами колись наситимось?
Чи душа мрії вічно питиме?
Мої витоки в твої витоки
Об'єднати в одне дозволи!

Недовивчені нами істини
Під вітрами недоли вистоять,
Бо усе, що удвох замислили, —
Оживе, як сніги зійдуть.
Ти повір — я навчусь, я плистиму,
Зазвучу в піднебесі піснею,
І кометою променистою
Нам осяю до щастя путь!

Я — УКРАЇНКА!!!

Я — УКРАЇНКА!!!
Ну, стріляй,
Що гірше вже, як дух розп'ято,
Коли рука кривава ката,
Яку народ давно прокляв,
Вбиває брата?

Я — УКРАЇНКА!
Не боюсь
Ні смерті вже, ні ран болючих,
Сьогодні всі кайдани рвуться,
Я з лан світлик революцій
До Волі рвусь.

Я — УКРАЇНКА!
Краще смерть,
Бо після неї воскресіння...
Я вже не стану на коліна,
В моїй душі тризубий герб,
Я — УКРАЇНКА!!!

ВЕЛИКДЕНЬ чи ПАСХА, ПАСХА чи ВОСКРЕСІННЯ?

На сьогодні в Україні і за її межами не всі розуміють і можуть пояснити: чому головне свято Весни має три назви — Великдень, Пасха або Воскресіння Христове? Для більшості людей байдуже його суть і зміст, аби була добра чарка та свіжа шкварка. Проте ці свята абсолютно різні, як за часом виникнення, так і за своєю суттю й обрядовістю. Давайте повернемося до витоків історії, такої, яка була, якою жили наші пращури.

Коли заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

*Шедрик, шедрик,
щедрівочка,
Прилетіла ластівочка.
Стала собі щибетати,
Господаря викликати:
— Вийди, вийди, Господарю,
Подивися на кошару,
Там овечки покотились,
А янички народились...*

Після лютих морозів відроджувалося нове життя. Чому ж ми сьогодні святкуємо Новий Рік незрозуміло коли? Чи відбувається щось особливо хвилююче, незвичайне в природі з 31 грудня на 1 січня? Навряд чи...

Хтось може зауважити, що, мовляв, так Новий Рік святкують у всьому світі, й неможливо в одній окремій країні створити щось інше. Але ця думка не буде відповідати дійсності, бо декілька найрозвинутіших на сьогодні народів (наприклад, євреї, японці, китайці та ін.) продовжують зустрічати Новий Рік так, як це робили їхні предки тисячі років тому. Звичайно, вони беруть до уваги «економічний» новий рік, який розпочинається з 1 січня, але не лізуть у загальне «стадо» інших націй, зберігаючи мудрість і самобутність, накопичену їхніми предками впродовж віків.

Українцям потрібно взяти до уваги ці факти й пам'ятати, що ми не в власній волі забули свої рідні свята та традиції й почали відзначати грецькі та єврейські свята. Нас було майстерно обдурено й заплутано. Досить лише прочитати, що про дату святкування Нового Року пише один з відомих екскурсоводів християнської церкви:

«Новий рік у давнину розпочинався з 1 березня, коли пробуджувалася вся природа по зимовій перерві; цей рік був прийнятний і церквою, бо за переданням творення світу відбулося власне з 1 березня місяця. Але пізніше церква пішла за грецьким новим роком з 1 вересня, а з 1492 року громадський новий рік остаточно прив'язався до стародавнього природного часу, до 1 березня. І тільки в 1699 році цар Петро Перший встановив на Сході Новий світський рік на 1 січня, що було тоді в більшості держав на Заході. Але рік церковний позостався на 1 вересня й дотепер» (Митрополит Іларіон Огієнко, «Д.В.У.Н.», стор. 269).

От які «перипетії» влаштували нашому могутньому народові грецькі та московські зайді. І робили вони це не тому, що ми були дурними й століттями не могли розібратися, коли ж відзначати це свято, а тому, що розумно вводили нашу націю в оману, щоб ми забули звичай

Предків заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

Предків заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

Предків заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

Предків заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

Предків заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

Предків заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

Предків заглибитись до справжніх джерел історії, то ми побачимо, що наші Предки були надзвичайно мудримі і кмітливими. Вони зустрічали Новий Рік на початку весни, коли природа прокидалася від зимового сну. Тоді прилітали перші пташки з вирію, починали набухати бруньки і з-під землі пробивалися тендітні зелені паростки. Вся Природа — ВОСКРЕСАЛА від зимового сну. Діти ходили з хати до хати і співали шедрівочки:

жіння і магічні обряди із закляттями-молитвами; і там, і тут основою річного циклу свят були фази Сонця; і там, і тут існувало поняття душі і безсмертя, її перебування в загробному світі».⁴

Релігійне свято — це не просто будь-який довільно встановлений день. Наші предки пов'язували свої свята з рухом Небесних світил, які є втіленнями Богів.

Чотири найголовніші свята року — Кола Сварожого збігалися з сонячними фазами: весняним та осіннім рівноденням, зимовим та літнім сонцестоянням.

Рівнодення означає, що довгота дня, який почав зростати від свята Різдва, збільшувачись шодня на кілька хвилин, нарешті зрівнялася з довготою ночі (по 12 годин). Наступний день становить уже 12 годин 1 хвилину, а ніч зменшується — 11 годин 59 хвилин. У народі про це кажуть, що День поборов Ніч.

Весняне рівнодення — це оптимістичний момент природи. Весвіт починає прагнути до поєднання сил Древа із силами Вогню. Настає бажана рівновага, і Сонце проноситься до перемоги. Вогонь вноситься з сімейних вогнищ на узвишся, назустріч Сонцю.

Цей великий закон колообігу й відродження життя у природі добре знали наші предки. Його уособленням було Сонце, відзначене сімома знаками Зодіаку. Сонце змінювало образ у кожному знакові. Це породило богів рівнодення і сонцестояння. Богом весняного рівнодення був бог молодості та мужності Ярило.

В першу неділю після цієї перемоги в давні часи святкували Великдень.

Великдень — давнє свято весни і родючості. Час виникнення його губиться у сивій давнині. Дослідники визначають, що йому на наших землях не менше 7 тисяч років.⁵ Тобто за часів Трипілля, в країні Аратта уже в цей час визначалася космогонічна сутність свята. Склалася його унікальна та багатюща обрядовість, включаючи святкування Вербиці, розпис писанок, випікання короваю (Великодньої Бабки) тощо. Відзначалося як свято Весняного Сонця і Природи, що відроджувалися після зимового сну. Природа воскресала, пробуджувалася після довгої і холодної зими. Це — свято перемоги Світла над Темрявою, Дня над Ніччю...

На Великдень випікають ритуальні хлібини, короваї, солодкі млинні баби, калачі, які мають бути якомога вищими — це символ родючості, плідної чоловічої сили. Наші Предки знали магічне замовляння великоднього хліба:

«Хліб наш сонячний! Посланий нам на добро, достаток та здоров'я від прадавніх наших пращурів оріїв, першовчителів хліборобства. Ми молимося на тебе, як молилися наші прадіди, діди, батьки. Ми славимо тебе на полі і на столі, на святі в кожній родині. Додавай нам снаги і здоров'я. Посилай витримку в боротьбі з відвертими та прихованими ворогами нашої землі, держави, культури, мови, етносу.

Хліб наш святій! Ми величаємо тебе хлібом-Паном! А пан — титул бога Сонця, спадкове звання українців з

правничості. Прийми наше замовляння, кожна стеблинка на землі. Пошли, Доле, здоров'я та щастя кожній твоїй дитині, хто пильнує цю стеблину на полі. Рости, жито-пшенице! Набирайся соків землі під сонцем ясним. Слава тобі, земле рідна, слава тобі, хліборобе! Твоїм рукам, твоїм думам, твоїм сподіванням. Слава тобі, Сонце ясне! Слава тобі, хлібе Великодній! Як нашому життю-буттю, нашій історії, вічності, нашому щастю. Сучасному і прийдешньому!»⁶

Таке ж значення мають великодні писанки та крашанки, з якими довго боролися церковники, але так і не змігши їх викоринити, змушені були дозволити і включити в свої церковні ритуали, надавши їм зовсім іншого значення.

Ритуальні страви цього тижня виконують магічну роль, тому вживати їх слід саме в той космічний час, коли Воскресає Дажбог. Тоді Небесна Брама відкрита для душі українців-русичів. Приписи поплів постувати в цей час сприяють зворотню дію — ми «постуємо» практично цілий рік. Пам'ятаймо, що яйце — символ воскресіння Дажбога і Дажбожих онуків, тобто всіх нас, українців-русичів, аріїв. Тому не припустимо розписувати і дарувати видуте, порожнє яйце — це символ безпліддя, який застосовують наші вороги, щоб знищити націю.⁷

Великдень — давнє свято весни і родючості, Свята неділя — перша неділя після повного Місяця (весняного рівнодення). Великдень — цілковита перемога весни-літа над зимою, перемога життя над смертю, свято подружньої любові та злагоди в родині.

У давні часи рік починався першим місяцем весни — березнем. Саме в березні, згідно з віруваннями предків, у вирії — життєтворчому просторі Ора — зародився з вогняного Яйця-райця світ, де виростало Дерево життя, та прийшли у цей світ бог Сварог — прабатько-першотворець та богиня Лада — праматір-родиця, Берегиня білого світу.

Великдень вважається найбільшим днем у році, бо тоді воскресає бог життя — Сонце, а весь світ возносить хвалу воскресінню, народженню любові, доброти, надії та радості життя. Предки вважали, що в цей день Господь відчиняє небо і через небесні ворота приносить у людські душі очисний вогонь.

У дохристиянські часи Великдень був одночасно й святом нового року. Предки вірили, що у Великодньому світлі їхні душі стають безсмертними, а всілякі дідьки в цей день втрачають свою силу.

На Великдень молоді обов'язково водила хороводитанки, співала пісень. Ходіння по колу за Сонцем мало сприяти швидшому пробудженню і розквіту природи. Піднімання вгору, підкидання чого-небудь, підсакування — давні магічні дієства, які за повір'ям стимулюють ріст рослинного світу.

Період святкування охоплював цілий цикл свят, пов'язаних одне з одним, але різних за обрядом проведення, змістом, значенням тощо. Можна тільки дивуватися та захоплюватися мудрістю наших предків, які відкрили космічну сутність свята Великодня на тисячоліття, на весь період існу-

вання Сонячної системи... Щодо Пасхи. Цей термін все міцніше вживається в українській лексикон у відзначенні як релігійних, так і на державницькому рівні свят. Відомо, що християнська Пасха була накинута на свято Великодня, яке наші предки відзначали в день весняного рівнодення як день перемоги Світла над Темрявою, Тепла над Холодом.

Юдеї користуються місячним календарем, а християни — недосконалим юліанським календарем, який за кожні 128 років пересувається на 1 добу вперед. Ця похибка юліанського календаря призвела до того, що з кожним новим століттям християнська «Пасха» віддаляється від юдейської все далі і далі.

Щоб дізнатись детальніше про походження цієї назви і свята, варто лише заглянути до першоджерел, а саме: відкрити Біблію, а точніше — Старий Заповіт. І стане відразу зрозумілим, що це «свято» пов'язане з виходом юдеїв з єгипетського рабства. А саму назву «Пасха» святу дало гебрійське слово «pesach» (перескочення). При цій події, за Біблією, Бог Яхве сказав Мойсею, щоб той сказав усій ізраїльській громаді вчинити так: зарізати ягнят, а кров'ю від них «покроплять обидва бокові одвіртки... у тих домах, що будуть їсти його в них».⁸ Далі йде роз'яснення, як приготувати і їсти те м'ясо. І, нарешті, кульмінаційне одкровення:

«Пасха це для Господа! 12. І перейду я тієї ночі в єгипетський край, і повбиваю (вудл. авт.) в єгипетській землі кожного первородного від людини аж до скотини. А над всіма єгипетськими богами вчиню я суд. Я — Господь!

13. І буде та кров вам знаком на тих домах, що там ви, — і побачу ту кров, і обмину вас. (Тобто pesach — я перескочую — прим. авт.) І не буде між вами згубної поразки, коли я вбиватиму в єгипетському краї.

14. І стане той день для вас пам'яткою, і будете святкувати його як свято для Господа на всі роди ваші! Як постанову вічну будете святкувати його! Сім днів будете їсти опрісноки (маца, не квашене).

43. І сказав Господь до Мойсея й до Аарона: «Це постанова про Пасху: кожен чужинець не буде їсти її».

44. А кожен раб людський, куплений за срібло, коли обріжеш його, тоді він буде їсти її».⁹

Як бачимо, в основу свята покладено біблійну легенду про вихід євреїв з єгипетсько-

го рабства. Отже, це свято ні за суттю, ні за обрядовістю не є і не може бути українським.

Далі, про Воскресіння Христове. Це свято почали відзначати порівняно недавно. Рішення щодо необхідності його святкування виніс Нікейський собор у 325 році н. е. Відповідно в Україні це свято почали впроваджувати лише після насильницького хрещення Русі у 988 році. Як бачимо, в основу свята покладений міф щодо воскресіння Ісуса Христа. Отже, ні місце виникнення цього християнського свята, ні суть його, ні обрядовість не мали при своєму виникненні, як і переважна більшість християнських свят з відзначення дат святих апостолів, великомучеників і т.д., і т.п., жодного відношення до України.

Тому всі три назви свята відрізняються за часом і місцем виникнення, світоглядною сутністю та обрядовістю. Так, наприклад, високи запашні обрядові хліби наші Предки називали Великодніми бабками чи Великодніми короваями майже до середини XVIII ст.

Тому не треба змішувати воедино всі ці свята, які і за енергетичною значущістю, згідно з астрономічним циклом Космосу, величніші і сильніші за всі пишні-обрядодійсні ритуали. Нехай кожен народ святкує свої свята за своїми обрядами і в свій час. Ніхто їм не боронить цього робити в нашій демократичній ліберальній країні. Але називати одне свято іменем іншого, підміняти поняття — то є вже відверта духовна агресія.

Варто повернутися до витоків своїх. «Бо хто матір забуває, того Бог хатає», — застерігав нас Пророк. Отож, українці, повертаймо свою історичну пам'ять, прадавні свята й обряди наших Предків. Пишімо писанки, святкуймо Вербицю і Великдень по-українськи!

«Ой, дай, Боже, Весну почати!» — закликали наші предки, звертаючись до Космосу:
*Ой, дай, Боже,
Весну почати!
Красну велічати!
Світлом засвіати!
Сили Божої набирати!
Пробудилися, йдемо!
В серці Світло несемо!
Рід наш красний*

*величаємо! (трічі)
До вершини підіймаємо,
Україну прославляємо!
Весь Наш Божий Світ!*

Олександр СЕРЕДУК,
доктор філософії, письменник, директор Музею історії с/г Волині — скансену, член Національної спілки краєзнавців України

О. Середук

Використана література:

1. Біблія. Книга Буття. 26., 1990. — с. 1.
2. Олійник Т. Мудрість давнього звичаю. — «Українська газета плюс», 8.02.2007. — с. 11.
3. Братко-Кутинський. Феномен України. — К., 1996. — с. 212.
4. Рибаків Б.А. Язычества древней Руси. — М., 1987. — с. 774.
5. Календар «Коло святості. Звичайний календар українця на 2007/2128 рік». — Київ. «Трійця», 2007.
6. Товстуха Є.С. Лікувальна магія.
7. Зореслава В. Про що розповідають зорі. — «Сварог», вип. 7, 1998. — с. 40.
8. Біблія. Книга Вихід. 12, 1990. — с. 68.
9. Там само. — с. 69.

УКРАЇНСЬКІ ПАТРІОТИЧНІ ПИСАНКИ

Про українську писанку маємо багато монографій, виданих різними мовами і в різних країнах, де живуть українці. Одні книги просто укладаються з фотографій писанок та детального процесу їхнього виготовлення, інші — подають цікаві історичні відомості про писанки та розшифровують писанкові символи. В радянські часи, коли писанкарство в Україні було заборонено і знищувалося всьляк, про що я вже говорив у своїх дослідженнях, вивчення писанкарства не проводилось і книги не видавались. Натомість українці у світі досліджували писанку і видавали про неї цікаві монографії, як, наприклад, заслужений майстер народної творчості України Одарка Онишук, котра проживала в Канаді і видала цікавий альбом «Символика української писанки» власним коштом. До слова, Одарка Онишук була першою українкою поза межами України, котра отримала це почесне звання від Української держави.

Сьогодні, коли писанкарство в Україні бурхливо розвивається, з'являються і нові дослідники писанкарства, такі, як Роксоляна Загайська зі Львова, Вадим Мищик з Черкащини... Однак новий час диктує нові можливості вивчення українських писанок, про що раніше в Україні і мови не могло бути. Маю на оці українську патріотичну писанку. Треба зауважити, що ці писанки можна поділити на такі етапи:

- писанки козацької доби;
- писанки УНР;
- писанки часів армії УПА;
- писанки Майдану;
- писанки російсько-української війни (АТО).

Якщо вести мову про писанки козацької доби, то про них ми маємо найменше

інформації, і такі писанки здебільшого писали українці діаспори, а серед них — Олександр Романенко із США, Анна Кокуцяк з Великобританії, Валентина Терешкун з Німеччини, Галина Хоткевич з Франції... Писанки козацької доби писали українські жінки переважно з традиційними українськими символами: безконечник, хрест, зоря, з яких утворювали вдовж яйця невелику смужку, яка формувала два великі медальйони, в котрих красувався козак із шаблею та напис: «Козака шабля береже» і дівчина-українка у віночку із стрічками та напис: «Україна — козацька мати». Нерідко на такій писанці красувався й український тризуб під літерами. Подекуди українці на писанці з козаком і булавою писали прислів'я: «Або волю добути, або дома не бути».

Козацьку добу змінює Українська Народна Республіка. І в цей час особливої популярності на писанках набуває знак тризуба. В одних випадках він виступає окремо поряд з іншими прадавними традиційними символами, в інших супроводжується написами, як у писанках Ірини Білянської, 1899 року народження, яка проживала на Львівщині. Їх подав до свого вибіркового альбому «Двадцять кіп писанок» дослідник української писанки із США Зенон Елієв. Найчастіше Ірина Білянська любила писати на писанках ромашки і грона винограду, пшеничні колоски і вислів з релігійного гімну: «Боже великий, єдиний нам Україну храни!». Літери Ірина Білянська розміщувала на писанці довкола великого тризуба, який виділяла яскравою жовтою фарбою.

Подібні писанки писали і жінки сіл Воронезької, Білгородської, Курської губерній, які належали до Української держави як етнічні українські землі, а також писанкарки з Полісся і Поділля.

Минав час, Москва все активніше долучала українські землі до Радянського Союзу і, врешті-решт, почалася Друга світова війна між Німеччиною і Радянським Сою-

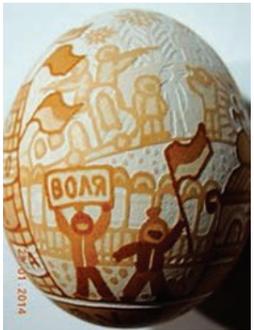
зом. На захист України стала Українська повстанська армія. Чимало дівчат-писанкарки стали зв'язковими УПА. Вони часто спілкувалися з повстанцями, допомагали їм. А на Великодні свята приносили повстанцям свячене, пасочку і писанку. Акурат тоді на українських писанках з'явився-утвердився герб-тризуб і написи: «Слава Україні!», «Героям слава!». Подібні писанки писали писанкарки таких сіл Гуцульщини, як Космач, Чорний Потік, Виженка, Дихтинець, Ясіня, Жаб'є... Писанкарі Полагна Боб'як, Полагна Походжук, Полагна Малик, Параска Шкодяк з Космача, Іван Семчук із Замагори, Іван Парашук з Криворівні, Явдоха Шовгенюк з Чорного Потока полюбляли писати на своїх писанках гасло: «Христос Воскрес — воскресне Україна!».

Закінчилась війна, почалась

Українські писанкарі діаспори зустрілися з писанкарями України на I Світовому конгресі українців у Івано-Франківську, на I Міжнародному з'їзді писанкарів у Києві. З'явилися нові дослідники писанкарства, насамперед, такі, як Олексій Соломченко з Косова, Віра Манько зі Львова, Василь Скуратівський з Києва, Тая Осадца із США... В Коломиї відкрили великий Музей Писанки. В Космачі на Гуцульщині стартували міжнародні фестивалі «Великдень у Космачі». В Україні з'явилися цілі плеяди талановитих писанкарів, а серед них: Тарас Городецький з Червонограда, заслужені майстри народної творчості України Оксана Білоус, Тамара Влененко, Зоя Сташук з Києва, заслужений майстер народної творчості України Світлана Стадник з Коломиї, Олександр Опарій з Сумщини, Віра Манько,

писанкарка Тетяна Коновал з міста Свердловськ Луганської області. Вона надзвичайно майстерно пише на яйці літопис Майдану, відтворюючи всі події, що там відбувались: горять шини, стоять вартові, стоїть Йолка, майорять українські знамена, а один із майданівців тримає гасло із написом: «Воля». На іншій писанці Тетяни Коновал — туга за Кримом, який забрали російські загарбники, і напис: «Крим — Україна». В такий спосіб українська патріотка-писанкарка з Луганщини висловлює свою державницьку позицію, любов до України. Ця серія писанок написана на жовтих яйцях шляхом травлення. Вона заслуговує найвищої оцінки.

Український Майдан завершується нападом російської армії на українські землі. Українські чоловіки стають на захист України зі зброєю в

депортація українців у концтабори Росії і Казахстану. Але і там українці не перестали писати писанки, особливо такі мужні українці, як Ганна Шабагура та Стефанія Шабагура зі Львова, Параска Плитка та Одозія Плитка з Криворівні... Писанка в Україні почала зазнавати утиску й заборони. Про тризуб на українських землях годі було і мріяти. Тоді українські писанкарі почали писати його у формі ластівки. Недолугі радянські чиновники не відразу могли впізнати в ластівці тризуб.

І настав час, коли розвалився Радянський Союз, як стара хата. Постала Незалежна Українська держава. І почала воскресати українська писанка, відроджуватись новими барвами на Слобожанщині і Поліссі, Буковині і Поділля, Гуцульщині і Бойківщині.

Роксоляна Загайська, Олена Тіменик, Марія Іванишин зі Львова, Юрій Цікало, Зеновій Пеньонжик, Петро Данилюк з Тернопільщини, Олег Кірашук з Коломиї, заслужений майстер народної творчості України Тетяна Коновал з Луганщини, Ірина Міхалевич з Кіровоградщини, Марія Бойчук, Анна Ліндук, Марія Кірашук, Марія Варцаб'юк, Марія Юсипчук, Марія Дзвінчук з Космача... І знову над Україною замахились: українці вийшли на Майдан у Києві захищати свою незалежність і свободу. На Майдан вийшло і багато писанкарів з усіх теренів України. З'являються перші жертви серед мирного населення. Росія захоплює Крим. Усі ці події мають місце в сучасному українському писанкарстві. І тут пальму першості беззаперечно утримує

руках. Захист Батьківщини — це головний обов'язок кожного українця. Хтось бореться на фронті зі зброєю в руках, хтось стає волонтером, а писанкарі пишуть історію російсько-української війни на писанках, майстерно відтворюючи подвиги українських військових. Чи не найбільш яскравим прикладом українського героїзму став захист українськими кіборгами Донецького летовища (аеропорту), і писанка Тетяни Коновал «Кіборги» є яскравим прикладом цього. Ця писанка багатобарвна. На ній багато і старовинних символів, як колоски пшениці, пташки, соняшник, грона калини, а поруч — новітні знаки: українські прапори, тризуб, військова техніка і кіборги. Писанка багатоклірна, теперішні символи дуже вдало поєднуються із прадав-

ними знаками і вона має надзвичайну мистецьку вартість. Або писанка Ірини Міхалевич з міста Олександрія Кіровоградської області, яка виконана також у техніці травлення. Її композиція складається із символу зоря, що є традиційним не лише для писанок цього регіону, а й для писанок усієї України, яким писанкарка ділить яйце навіплі. У невеликих медальйонах — військова техніка, яка захищає українські землі від російської навали. І природно — великі спіралі, між якими напис: «Україна переможе!». Сама ж спіраль є символом плинності часу і вона символізує продовження життя в Україні, віру в перемогу. До речі, Ірина Міхалевич — одна з небагатьох українських писанкарки, яка виготовляє природні барвники, і її писанки мають особливий колорит.

Чимало українських писанкарів на писанках пишуть крилаті вислови видатних українців, зокрема, перше, Тараса Шевченка, Василя Симоненка, Ліни Костенко. Так космачка писанкарка Марія Бойчук пише цікаві писанки кольоровим воском з портретами Івана Франка, Лесі Українки, Василя Стуса і під цими портретами подає їхні цитати. Одна з таких її писанок з портретом Михайла Грушевського та його афоризмом написана на страусиному яйці і перебуває в експозиції музею Михайла Грушевського у Львові.

Минають літа, а українська писанка не втрачає своєї популярності, наповнюється новими барвами нашого життя і стає цінним надбанням української національної культури.

Дмитро ПОХОДЖУК,
заслужений майстер народної творчості України
Івано-Франківська область

ВЕЛИКОДНІЙ КОШИК: ЩО СИМВОЛІЗУЮТЬ СТРАВИ?

12 квітня в Україні відзначатимуть найвеличніше свято — Воскресіння Христове. Напередодні, у суботу, і на самий Великдень неодмінно святитимуть біля церков пасхальні кошики зі смачними стравами — паскою, ковбаскою, фарбованим ячком... А що вони символізують? Аж до великодній кошик будь-що не покладеш.

Паска є символом Царства Небесного; хліб — це вічність життя. Їх випікають декілька, інколи для кожного члена родини окрему, «персональну», але обов'язково одну велику для всього сімейства. Після церковної відправи снідають чи обідають гуртом за спільним столом. Не забувають і про захисників Вітчизни, дітей-сиріт, ув'язнених... Випікають пасочку і для усопших, які несуть на могили. Кажуть, допоки паска не освячена, то їсти її не можна, гріх! Однак, погодьтесь, добра господиня завжди пече паску «на пробу», та ще й ділиться нею з іншою господинею. Не вважаймо це гріховним.

Сир та масло у великодньому кошику — символ жертвості і ніжності Бога, Його батьківської любові, опіки.

Писанки і крашанки символізу-

ють вічне життя (нове життя), воскресіння, достаток, вічний рух. Щоправда, червона крашанка нагадує про кров Ісуса, проливу за нас, грішних. Пам'ятаймо це!

Сіль є символом достатку, повноти, суті. Наприклад, у Біблії сіль — це символічний зв'язок між Богом і Його народом.

Шинка та ковбаска — символ душевної радості. Ще б пак!

Хрін робить людину міцнішою, як і духовно міцнішає християнин, прийнявши після ширшої сповіді Тайну Святого Причастя (і саме у часи Великоднього посту).

І яким би не був великодній кошик: багатим, «бідним» (враховуючи нашу скруту), подарованим благочинними організаціями, Червоним Хрестом, соціальними службами, просто людьми доброї волі, волонтерами, він завжди символізує радість. Бо Христос Воскрес для всіх і для кожного!

Підготував Тарас ЛЕХМАН

ЩОБ СВЯТО ПРИЙШЛО ДО КОЖНОГО

Наближається Великдень, і багато волонтерів, які боронять територіальну цілісність України на фронтах Донбасу, теж чекають на Великодні свята. Саме для них — наших захисників — у Володимирі-Волинському вирішили зібрати пасхальні подарунки. Ініціатором збору великоднього кошика виступила Володимир-Волинська міська влада.

Благодійно-мистецький марафон «Великодній кошик для воїнів» влаштували народні майстри та активісти в Києві, щоб зібрати великодні подарунки та гроші для бійців на передовій. Діти малювали плакати, писали писанки, прикрашали печиво. Народні колективи з різних кутків країни 8 годин у режимі нон-стоп співали українських пісень.

Студенти медичного факультету № 1 Буковинського державного медичного університету та координаційний штаб «Буковина — українському війську» провели спільну добродійну акцію «Зібери великодній кошик солдату АТО» у ТЦ «Майдан» та ТЦ «DEPO».

Команда студентів-волонтерів (на фото) проводили збір коштів та

продуктів упродовж двох днів, щоб наші бійці на Великдень відчували себе, наче вдома.

* * *

Вже кілька років поспіль БО «Фундація духовного відродження» УГКЦ під час Великоднього посту організовує благодійну акцію «Великодній кошик для родини», мета якої — збір продуктів харчування для малозабезпечених й багатодітних сімей Львова та області.

«СВЯТКУВАТИ ПАСХУ СЕРЕД ВІЙНИ — ЦЕ ВМІТИ ВЖЕ СЬОГОДНІ БАЧИТИ У ВОСКРЕСЛОМУ ХРИСТОВІ НАШУ ПЕРЕМОГУ...»

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ РУСИ-УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Воскресіння Христове також надихає нас на боротьбу проти неправди та кривди. Воно надихає нас на труд, на виконання своїх обов'язків і поборне життя. Воскресіння Христове дало новий напрям життю людини. Воно зробило земне життя осмисленим і цілеспрямованим. У майбутньому — не смерть, не загибель, не знищення, а інше існування: «іншого, вічного життя початок».

Воскресіння Христове — це основа нашої віри, її опора. Своім воскресінням Ісус Христос показав істинність Свого Божества, вічність Свого вчення, спасенність Свого розп'яття і смерті, велич і силу благодатних дарів Святого Духа, які подаються в заснованій Ним Церкві.

Воскресіння Христове дарувало нам віру, сильнішу за страждання. Воно дає нам силу перемагати їх. Нехай ніхто не подумає, що цієї радості у Воскреслому Господі достойні тільки люди святі, пустельники, подвижники. Ця радість дарована і нам, слабким і грішним дітям Отця Небесного.

Цього року Україна святкує Воскресіння Христове в умовах неоголошеної війни на Донбасі. Але ми твердо віримо, що незабаром Господь пошле нам перемогу над агресором, бо з нами правда; а

де правда, там Бог і перемога. Цього року виповнюється 1000 років від часу смерті нашого просвітителя — святого рівноапостольного великого князя Володимира. Цей ювілей Україна буде відзначати на державному рівні.

Дорогі браття і сестри! Сердечно поздоровляю Вас зі святом Воскресіння Христова. Поздоровляю з Пасхою Христовою Президента України Петра Порошенка, Верховну Раду, Український уряд, Збройні Сили України, всіх захисників нашої Батьківщини, всіх християн України і весь український народ. Сердечно вітаю зі світлоносним святом усе українство у всіх країнах світу на всіх континентах.

Відзначаючи Пасху Христову, Церква закликає нас жити в мирі, любові, у всякому благочесті й чистоті, чесною працею служити ближнім, всьому українському народу та українській державі, щоб у день нашого власного воскресіння бути достойними вічної радості з Воскреслим Господом, Якому слава, честь і поклоніння з Отцем і Святим Духом навіки-віків. Амінь.

Воїстину Христос Воскрес!
Філарет,
Патріарх Київський
і всієї Русі-України
Пасха Христова
2015 р.

м. Київ

ВЕЛИКОДНЄ ПОСЛАННЯ БЛАЖЕННІЙШОГО СВЯТОСЛАВА

(Закінчення. Поч. на 1-й стор.)

Каже Авакум: «Я стану на моїй сторожі, стоятиму на моїй башті і виглядатиму, щоб подивитись, що Він мені скаже й що відповість з приводу моєї скарги» (Ав. 2, 1). І ми нині разом із пророком звітаємо до Бога: «Докіль, о Господи, буду зивати — і Ти не вислухаєш? Кричатиму до Тебе про насильство — і не врятуєш?» (Ав. 1, 2).

На цей клич страждання віруючого серця подається сьогодні всемогутня Божа відповідь: «Бог... приходь... Його велич небо окриває і земля повна Його слави. Сяйво Його немов світло денне, з рук у Нього блиск проміння; там — сховок Його сили!» (Ав. 3, 3-4). Провіщена Божа слава і велич, блиск і сяйво — це світло Христового Воскресіння, яке випромінює тепер на нас так само, як і тоді, коли Христос розпорив військову сторожу та переможно вийшов із запечатаного гробу. Пісня сторожі пророка Авакума здійснюється у благовісті «Христос воскрес!». Воскреслий Христос показує нам, що Бог вислуховує і наші благання, сплнить із визволенням до тих, хто щоденно і витривало стоїть на сторожі молитви за Україну. У цю світлосяйну ніч свята Церква оспівує Божу перемогу і в молитовному чужанні пасхальних богослужінь разом із пророком Авакумом вказує на «світлоносця-ангела,

що ясно звіщає: Нині спасіння світові...!»!

Сьогодні на рідних землях наша Церква покликана видавати пророчий голос про неминучість перемоги над ідопоклонством, брехнею і насильством. Воскреслий Господь розвіяв страх апостолів словами: «Мир вам, як послав Мене Отець, так і Я посилаю вас» (Ів. 20, 21). Ці слова промовляють також до нас і дають нам сили не тільки встояти перед нападником, а й перемогти наше внутрішнє зло: зневіру, втому і страх. Революція гідності ще далеко не завершена, поки Христовий мир не запанував у наших серцях — тільки з Христом потрібно, за словами слуги Божого митрополита Андрея Шептицького, подолати егоїстичну «отаманщину», корупцію та залишки безбожної системи в стосунках між державними інституціями і суспільством.

Мир Христовий сьогодні є під загрозою не тільки в Україні. Всюди, де справжні християни ісповідують воскреслого Господа і живуть Його святым Євангелієм, відновлюються давні переслідування і постають нові виклики. Ми молимося за навернення кожного, хто словами ісповідує Ісуса Христа, але ділами чинить зло і неправду, які ще так глибоко вкорінені в людських серцях. Особливо молимося за наших братів і сестер в українському Криму і Донбасі, а водночас за пере-

слідуваних до мучеництва братів-християн на Близькому Сході. Ми розуміємо, наскільки загрозовою для віри є самовпевнена споживацька культура Заходу, який призабув свої християнські корені й цінності. Нам може здаватися, що ми в нашій духовній боротьбі наче оточені звідусіль, і тому молитва до Господа пророка Авакума є також нашою молитвою: «Чи ж не почуєш? Чи ж не вислухаєш? Чи ж не врятуєш?». Сьогодні до нас, що звітаємо до Бога про насильство і неправду, до нас, що стоїмо на сторожі молитви, приходить світлоносний ангел і ясно звіщає про перемогу воскреслого Христа. Він несе вітуху і мир тим, хто оплакує загиблих, дає впевненість Господньої перемоги над насиллям, агресією, злом і неправдою.

«Нині спасіння світові, бо воскрес Христос як всемогутній».

Святкувати Пасху серед війни — це вміти вже сьогодні бачити у воскреслому Христові нашу перемогу. Вона повинна передусім відбутися в наших душах і наповнити собою серце кожного, хто дійсно вірить, що Христос воїстину воскрес! Ця віра в перемогу Воскреслого дозволяє тим, хто на передовій, стати перед обличчям смерті і мужньо та впевнено захищати свою землю. Ця сила Воскреслого дає нам можливість протиставитися ненависті до тих, які дали себе обманути ненасистою імперською ідеологією брехні та насильства. Ця перемога Христа як воскреслої Істини є певним успіхом кожного, хто говорить і свідчить правду про те, що відбувається в Україні. Ця Христова правда дозволяє кожному, хто вважає себе Його учнем, бути справжнім апостолом Благовісті миру й любові.

Наша перемога у воскрес-

лому Спасителів над видимим і невидимим супостатом, можливо, настане не в одну мить, а наблизитиметься поступово, з дня на день, щоб об'явитися в усій своїй повноті. Отже, те, що пророк Авакум уже бачив, уже святкував, уже отримувал як завдаток майбутнього, те і ми сьогодні святкуємо в усій повноті: Воскресіння Христа!

Дорогі в Христі! У цей світлий день Христового Воскресіння прагну поділитися з вами цією пасхальною радістю. З усього серця бажаю, щоб наше святкове вітання «Христос воскрес» покріпило нас у вірі, усунуло втому боротьби, дало радість надії в повноту перемоги і світле майбутнє України. Це побажання скеровую і до тих, що на поселеннях вболівають за своїх рідних і друзів на рідних землях, та допомагають, хто як може, молитовно і матеріально. Хоч би де ми жили, будьмо благовісниками справжньої Революції гідності, яка може ґрунтуватися тільки на постійному навершенні до воскреслого Господа та на втіленні Христової Благовісті в нашому житті.

Усім вам, в Україні та на поселеннях сущим, засилаю сердечні святкові вітання. Щиро зичу вам благословення свят Воскресіння Господнього, смачного свяченого яйця та світлої пасхальної радості!

Благодать воскреслого Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога-Отця і причастя Святого Духа нехай буде з усіма вами.

Христос воскрес! — Воїстину воскрес!

† СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві,
при Патріаршому соборі
Воскресіння Христова,
у Квітну неділю,
5 квітня (29 березня)
2015 року Божого

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ ЗАКЛИКАЄ ДО ВЕЛИКОДНЬОГО МИРУ НА ДОНБАСІ

Патріарх Київський та всієї Русі-України Філарет закликає російських військових і залежні від Росії озброєні загони на Донбасі, а також українське військове керівництво АТО зробити все можливе для встановлення Великоднього миру на Донбасі.

Як сказано у переданому агентству УНІАН зверненні, патріарх закликає «російські військові чини та інших посадових осіб, від яких залежить зараз ситуація на окупованій частині Донбасу, а також діючі там проросійські озброєні загони, на час Страсного та Пасхального тижнів зупинити всі воєнні дії».

Також предстоятель УПЦ КП закликає до перемир'я й українське

військове керівництво АТО — тією мірою, якою це залежить від нього. Патріарх Філарет просить усіх, хто залучений до воєнних дій, у ці святі для православних християн дні встановити тишу, не вести обстрілів та наступальних дій, дати можливість мирним жителям Донбасу, особливо тим, хто залишається у прифронтовій смузі, зустріти Великдень гідно і без страху.

Особливо він звертається до російського керівництва: «Бог знає ваші серця і ваші внутрішні наміри. Саме від вас найперше залежить, чи зустріне Донбас світле Христове Воскресіння в тиші, без обстрілів та смертей. Ви можете, що завгодно говорити публічно, але Бог знає

правду і спитає з кожного особисто: що ти зробив для того, щоби хоча б у велике свято Великодня на Донбасі не лилася кров? Тож закликаю зробити все, від вас залежить, щоби хоча б у час Великодня на Донбасі запанувала мирна тиша».

«Звертаюся також і до озброєних прихильників Росії: ви знаєте, що кожного дня ваше життя може завершитися. Тож поки є можливість — зробіть це добре діло, зупиніть обстріли. Бо коли рано чи пізно постане на Суд Божий, то зрозуміє, що кожна добра справа є дорожчою за всі земні багатства», — зауважив глава УПЦ КП.

Патріарх Філарет висловив сподівання, що заклики до Великоднього миру на Донбасі підтримають і глави інших християнських церков, як в Україні, так і в Росії.

ПАПА РИМСЬКИЙ ФРАНЦИСК ЗАКЛИКАВ МОЛИТИСЯ ЗА МИР В УКРАЇНІ І СВІТІ

У традиційному Великодньому посланні «Urbi et orbi» (Місту та світу) Папа Римський Франциск закликав молитися за мир в Україні. Як повідомляє CREDO, понтифік покликає за всіх, хто сьогодні страждає від насильства, війн і конфліктів.

«Воскресіння Господнє нехай подарує світло нашій любій Україні. А особливо тим, хто постраждав від насильства протягом останніх місяців. Нехай Україна знайде мир і надію завдяки зусиллям усіх захищених сторін», — сказав він.

Святіший Отець заохотив до молитви за мир у Сирії й Іраку, а міжнародне товариство закликав не залишатися байдужим до страшної гуманітарної катастрофи у цих країнах.

«Благаймо про мир усіх мешкан-

ців Святої Землі, — сказав понтифік і продовжив, — культура взаєморозуміння нехай розвивається між ізраїльтянами та палестинцями».

Папа закликав до молитви за мир в Лівії, щоб зупинити безглузде кровопролиття та варварське насильство. Висловив сподівання на прагнення миру в Ємені, Нігерії, Судані та Демократичній республіці Конго.

Франциск також закликав молитися за всіх поневолених кримінальними угрупованнями, жертв наркоторгівлі, в'язнів, хворих і нездолених, за дітей, що зазнають насильства, за всіх, хто перебуває у жалобі. Водночас Папа засудив торгівців зброєю, які заробляють на крові інших людей.

Група православних віруючих Санкт-Петербурга вибачилася перед українцями за розв'язання війни на Донбасі. Відповідне відеозвернення розміщене в Інтернеті 4 квітня, напередодні початку Страсного тижня у віруючих східного обряду.

Автори звернення зазначили, що їхнє послання лише від частини православних християн, жителів міста, проте вони широким поважають Україну і просять вибачення за дії російської влади.

«Ми проти цієї ганебної війни. Ми поважаємо вашу країну та її кордони. Ми поважаємо вашу культуру, вашу мову, вашу історію, яка почасти одна з нами, але в чомусь інша», — йдеться у зверненні.

«Починаючи Великий піст, ми просили один в одного прощення, зараз ми вибачаємося перед вами за те, що допустили війну і страждання населення вашої країни», — говорять автори відео й обіцяють, що «будуть боротися з духом ненависті і молитися за припинення міжособної війни».

Фото В. Качули

Незвично багато вірян прийшли до храму святих Володимира і Ольги Української православної церкви Київського патріархату в Сімферополі у Вербну неділю.

Після традиційного богослужіння прихожани зібралися на площі перед храмом, де архієпископ Сімферопольський і Кримський Климент освятив вербове гілля, яке потім роздали усім бажаючим, й окропив усіх присутніх на святі свяченою водою.

Цього страсного тижня владика Климент відзначив свій день народження, тож така активність вірян стала своєрідним подарунком українському архієпископу. Від усіх «світличан» широким вітаєм владика Климента з особистим і небесним святом, бажаємо здоров'я, миру і щоб завжди так многолюдно було у Храм!

Колишня кримська школярка Тетянка змушена була покинути свій рідний край через окупацію. Її родина виїхала до «материкової» України, Таня тепер ходить до школи там, але дуже сумує за Кримом, за друзями. Колись вона вже писала до «Джерельця», і ось знову відгукнулася своїми роздумами про Батьківщину.

ТАК ВАЖКО ПОКИДАТИ РІДНИЙ КРАЙ...

Чи може рости дерево без свого коріння? Чи може птах постійно літати, не маючи власного гніздечка? Ні.

Так само людині тяжко жити без Батьківщини. У кожного це певний куточок, з яким пов'язано безліч приємних спогадів, у якому будь-яка дрібниця мила серцю. Рідний край надає лю-

дині сил і натхнення. Але ці відчуття швидко перетворюються на тугу і смуток, коли полишаєш свою Батьківщину.

На мою думку, людям не варто покидати Вітчизну. По-перше, це — місце, де ти народився, де пройшли найкращі дитячі роки і саме тут ти почуваєш себе вільним, бо все навколо рідне, у-

всьому живе частинка твоєї душі. По-друге, де б ти не перебував, як добре тобі не жилося б, все одно пориватимешся до єдиного місця на земній кулі. Якщо покинеш Батьківщину, то думок про неї буде більше, ніж коли перебував удома. Все буде по-іншому, люди будуть чужими. Навіть якщо здається, що вже звик до нового життя, то насправді все не схоже на те, що закарбувалося раз і назавжди в серці так давно. Згадаймо слова Т. Шевченка, відомого генія і палкого патріота своєї Батьківщини: «Немає в світі України, немає другого Дніпра, а ви претесе на чужину шукати доброго добра, добра святого...». У чужому краю людина ніколи не стане по-справжньому щасливою, як би вона не старалася.

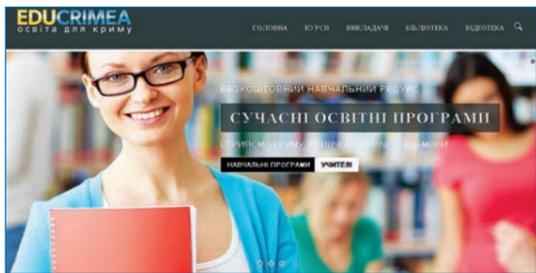
Таким чином, покидати Батьківщину означає лишати себе спокою та гармонії. Пам'ять про рідний край буде жити вічно, і чим далі від нього, тим більше смутку буде на душі. Весь час хотітиметься лише одного — повернутися, мрзачись, глянути на сонце з тієї сторони, де воно гріє сильніше, та вдихнути побільше повітря, від якого очі самі заплющуються, бо в цей час почуваєшся найщасливішим.

Таня ХОМЕНКО,
колишня кримчанка,
учениця 10 класу

ДЛЯ НАВЧАННЯ КРИМСЬКОЇ МОЛОДІ ЗАПУСТИЛИ УКРАЇНСЬКИЙ ОНЛАЙН-РЕСУРС

Для дітей у Криму, які хочуть отримати український атестат державного зразка, однак не мають доступу до викладачів та навчальних посібників з певних дисциплін, запустили корисний ресурс «Українська освіта для Криму». Зокрема, кримському юнацтву пропонують пройти безкоштовне онлайн-навчання українській мові та літературі. Про це повідомляється на самому Інтернет-порталі <http://educrimea.org/>.

Бажаючим пропонуються такі курси навчання, як

«Популярна українська мова та література», «Базовий курс української мови та літератури», «Українська мова та література для складання ЗНО» тощо.

Авторами проекту є досвідчені викладачі, кандидати наук, які тривалий час працювали в Криму, знають його сучасні проблеми і готові допомогти жителям Криму шляхом дистанційного навчання.

З будь-яких питань щодо свого навчання, навчання знайомих, допомоги або поради можна звертатися до згаданого сайту або відправляти листи на e-mail: osvita.krim@gmail.com. На додачу, викладачі дисциплін з 9.00 до 23.00 за київським часом готові давати онлайн-консультації у Skype.

Дипломи російського зразка, як і атестати, що видаються на півострові, тепер в Україні не визнаються, і випускникам шкіл для складання ЗНО потрібно пройти атестацію в школах, розташованих на континентальній частині країни. Найбільш прийнятні умови для кримчан пропонує Міжнародна українська школа, в якій всі іспити і контрольні можна пройти через Інтернет, не виїжджаючи з півострова.

У КИЄВІ ВІДКРИЛИСЯ УРОКИ КРИМСЬКОТАТАРСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Про це повідомляє Уповноважений Президента України у справах кримськотатарського народу Мустафа Джемільєв на своїй сторінці в Facebook.

«Програму із вивчення кримськотатарської та української мов впроваджують Київська міська державна адміністрація, центр сім'ї «Родинний дім» у рамках співпраці з Центром кримськотатарської дитячої творчості за підтримки Уповноваженого Президента України у справах кримськотатарського народу Мустафи Джемільєва», — сказано в повідомленні.

Заняття відбуватимуться щосуботи, починаючи з 12.00, у Київському міському центрі сім'ї «Родинний дім» (за адресою: вул. Салютна, 11-А).

ЮНІЙ ОДЕСЬКИЙ ВІНАХІДНИК-ДОБРОТВОРЕЦЬ

Він залучив до співпраці й багатьох своїх ровесників, створивши команду соціальних інноваторів. Це — міський форум соціальних проєктів серед учнів Одеси, своєрідний «стартап» для талановитих дітей. Аналоги існують, але навчання там коштує досить дорого, і не всі діти можуть собі дозволити відвідувати заняття. Одеський форум базується на волонтерських засадах: тренери викладають там безкоштовно, оскільки ці люди зацікавлені, щоб у нас підросло нове покоління, яке буде розвивати свою країну.

Одесити пишуться своїм юним земляком — дев'ятикласником Приморського ліцею і студентом-заочником коледжу Одеської юридичної академії Борисом Чубіним, називаючи його не лише вундеркіндом, а й винахідником-добротворцем. Він змалечку досконало оволодів не лише англійською, німецькою і китайською мовами, а й секретами програмування. Нещодавно Борис за два тижні вивчив підручник з макроекономіки, щоб розрахувати рентабельність свого нового приладу. Але головне для підлітка — створення соціальних проєктів. Уже кілька з них завершені й почасті реалізовані, інші в стадії удосконалення.

Його учасники прагнуть навчити школярів проєктному менеджменту, зацікавити їх соціальною роботою, допомогти у створенні власних проєктів. А головна мета Форуму — допомогти дітям з обмеженими можливостями. Десять соціальних проєктів уже завершені. Дорослі не перестають дивуватися успіхам Бориса та його команди. А сам учений вважає, що таких результатів може досягнути практично кожен. Нещодавно Форум отримав

грант від Центру гуманістичних технологій «Ахалар» із коштів американських Фондів Ч. Стюарта Мота і NED. На брифінгу, де йшлося про допомогу армії, поруч із курсантами Одеської військової академії виступив і Борис Чубін. Він представив нову розробку, яка дасть змогу значно скоротити українським військовим людські втрати на полі бою. Це буде комплекс із необхідного обладнання і програмного забезпечення, що у випадку поранення солдата точно покаже, де він перебуває й яких ушкоджень зазнав. Тож медики, йдучи до нього, будуть одразу знати, що знадобиться їм для надання допомоги. За словами винахідника, поки що прилад у концептуальній розробці й у виробничий не запущений. Проєкт значною мірою засекречений, бо стосується розвідки й обороноздатності армії. Цей прилад для армії — не перша розробка Бориса. Він уже створив прилад у вигляді наручного годинника «iHelp» (у перекладі з англійської «Я допомагаю») для

незрячій і людей з вадами зору, який допоможе їм безперешкодно пересуватися містом. Там є функції, як у лютучої миші, і зв'язок із супутником. Прилад сканує перешкоду на шляху й з допомогою голосового повідомлення попереджає про це людину. Він дає змогу зорієнтуватися у сигналах світлофорів, у тому, які папери чи купюри чоловік тримає в руках. Борис мріє, щоб такі прилади у соціальних центрах роздавали людям, які чого потребують, безкоштовно або за мінімальну оплату. Розробив юний винахідник і додаток для смартфонів «Garden club», що дасть змогу садоводам точно знати, коли слід висаджувати ті чи інші рослини і коли їх збирати. У рамках e-government Борис створив ще й напроєкт оригінальний проєкт «Як керувати некеріваними депутатами». На сьогодні юний учений — уже семикратний чемпіон України із соціальних інновацій. Не дивно, що Бориса Чубіна запросили на стажування у бізнес-школу США і за-

пропонували презентувати його роботи у знаменитій «Силіконовій долині», яка славиться своїми високотехнологічними компаніями з виробництва комп'ютерів. Подібне запрошення отримав винахідник також від німецької елітної гімназії (Земля Саксонія), куди він навіть був зарахований у 2014 році. Хоч гімназія надала одеситу грант на навчання і проживання, він з подякою відмовився від наданих можливостей.

Причиною відмови стало

те, що Борис уже був у полоні свого нового проєкту. Про це він сказав так: «Зараз кожному з нас слід спрямувати свої зусилля на припинення війни на нашій землі. У світі існує безліч сучасних технологій, які можуть бути використані в оборонній промисловості. Я почав розробляти прилад, який здатен значно скоротити втрати серед наших бійців при наступі і в атаках. Я дуже хочу, щоб моя розробка принесла користь у битві з агресором».

Сергій ГОРИЦВІТ
На фото: Борис Чубін представляє свій проєкт курсантам військової академії

ВІРШІ НАШОГО ДИТИНСТВА

Василь СИМОНЕНКО

Недовге життя Василя Симоненка (1935-1963) схоже на блискавку, яка яскраво спалахує і швидко згасе. Цьогорічного 8 січня йому виповнилось би 80, а покинув він чорнобілий світ у неповних двадцять вісім років. «Не примеркла з літами поетична зоря Василя Симоненка... Його творчість живе, їй відкритий шлях до юнацьких сердець, до народу, до України, яка навіки увінчала поета своєю любов'ю» (Олесь Гончар).

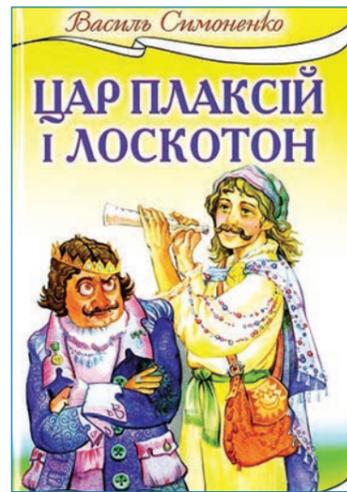
Справді, його твори давно вже завоювали серця дорослого й юного читача своєю любов'ю до трудової людини, до Вітчизни-матері. Від «Лебедів материнства» — вірша лагідного і чарівного — віє колісковою, чистої джерела якої напувають нас ніжністю від дня народження. А хіба не хвилюють дітей поезії «Світ який — мереживо казкове!», «Моя мова», «Є тисячі доріг» та багато інших. Чимало з них вивчаються за шкільними програмами. Вніс поет живий струмінь і в дитячу казку, створивши цілком оригінальні, дотепні й мудрі поеми «Подорож в країну Навпаки» та «Цар Плаксії і Лоскотон».

Василь ЛАТАНСЬКИЙ

ЛЕБЕДІ МАТЕРИНСТВА

Мріють крилами з туману
лебеді рожеві,
Сиплють ночі у лимани
зорі сургучеві.
Заглядає в шибу казка
сивими очима,
Материнська добра ласка
в неї за плечима.
Ой біжи, біжи, досадо,
не вертай до хати.
Не пушу тебе коліску
синову гойдати.
Припливайте до коліски,
лебеді, як мрії,
Опустіться, тихі зорі,
синові під віі.
Темряву тривожили криками півні,
Танцювали лебеді в хаті на стіні.
Лопотіли крилами
і рожевим пір'ям,
Лоскотали марево золотим сузір'ям.
Виристеш ти, сину,
вирушиш в дорогу,
Виристуть з тобою
приспані тривоги.
У хмільні смеркання
мавки чорноброві
Ждатимуть твоєї

ніжності й любові. Будуть тебе кликати у сади зелені Хлопців чорночубих диво-наречені. Можеш вибирати друзів і дружину, Вибрати не можна

тільки Батьківщину. Можна вибрати друга

і по духу брата, Та не можна рідну матір вибирати. За тобою завше будуть мандрувати Очі материнські і білява хата.

І якщо впадеш ти на чужому полі, Прийдуть з України верби і тополі, Стануть над тобою,

листям затріпочуть, Тугою прощання

душу залоскочуть. Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна

тільки Батьківщину.

МОЯ МОВА

Все в тобі з'єдналося, злилося — Як і поміститися в одній! — Шепіт зачарований колосся, Поклик із катами на двобій. Ти даєш поету дужі крила, Що підносять правду в вишину, Вченому ти лагідно відкрила Мудрості людської глибину. І тобі рости й не в'януть зроду, Квітнуть в поемах і віршах, Бо в тобі — великого народу Ніжна і замріяна душа.

* * *

Світ який — мереживо казкове!.. Світ який — ні краю ні кінця! Зорі й трави, мрево світанкове, Магія коханого лица!

Світе мій гучний, мільйонноокий, Пристрасний, збурунений, німий, Ніжний, і ласкавий, і жорстокий, Дай мені свій простір і неспокой, Сонцем душу жадібну налий!

Дай мені у думку динаміту, Дай мені любові, дай добра, Гуркочи у долю мою, світе, Хвилями прадавнього Дніпра.

Не шкодуй добра мені, людині, Щастя не жалій моїм літам — Все одно ті скабри по краплині Я тобі закохано віддам.

УКРАЇНКА МАРІЯ МУЗИЧУК — ЧЕМПІОНКА СВІТУ З ШАХІВ!

П'ятнадцятою чемпіонкою світу з шахів серед жінок стала 22-річна українка Марія Музичук. У заключній, четвертій, партії фіналу світової першості-2015 в Сочі (Росія) вихованка шахової школи Стрия Львівської області зіграла в неділю віничю з росіячкою Наталією Погоніною і, вигравши зустріч з рахунком 2,5:1,5, виборола титул чемпіонки світу, повідомляє «Укрінформ».

На шляху до фіналу Музичук обіграла Юаньлін Юань, яка представляє Канаду (2,5:1,5), Моніку Сочко з Польщі (3:1), Антоанету Стефанову з Болгарії (1,5:0,5), а також представниць Індії Хампі Конеру (2,5:1,5) і Дронаваллі Харику (3,5:2,5). З призового фонду чемпіонату світу (450 тисяч доларів США) переможниця отримає 60 тисяч доларів.

Марія Музичук стала другою українською чемпіонкою світу з шахів серед жінок за часів Незалежності після харків'янки Анни Ушеніної, яка виграла світову шахову корону у 2012 році в Ханті-Мансійську (Росія).

Зазначимо, що чемпіонати світу з шахів серед жінок проводяться з 1927 року. У 1950-1953 роках шаховою короною володіла Людмила Руденко, уродженка м. Лубни на Полтавщині, яка була другою в історії шахів і першою серед радянських шахісток чемпіонкою світу.

Чемпіоном світу ФІДЕ серед чоловіків у 2002-2004 був український гресмейстер Руслан Пономарьов, який у матчі претендентів виграв у свого співвітчизника Василя Іванчука.

* * *

Президент України Петро Порошенко нагородив орденем «За заслуги» чемпіонку світу з класичних шахів серед жінок 2015 року Марію Музичук.

Вручаючи нагороду чемпіонці, Глава держави наголосив на важливості її перемоги для всієї України. «Хочу подякувати Вам за фантастичну перемогу. Не в останню чергу приємно, що Ви вибороли її саме у Росії. Це дуже символічно. Мрію про те, щоб вже найближчим часом ми виборювали і молилися за перемоги лише у спорті, щоб нарешті мир прийшов на нашу землю», — сказав Петро Порошенко.

Глава держави тепло привітав Марію та її батьків-тренерів з блискоючою перемогою на Чемпіонаті світу у Сочі (Росія) над росіячкою. «Пишаюся, що справжня українка стала чемпіонкою світу, шаховою королевою. Впевнений, що у Вас попереду велика кількість перемог. Спасибі!», — сказав Глава держави, вручаючи орден.

Президент зазначив, що він особисто і вся країна вболівали за спортсменку. «Можу Вас запевнити, що і я сам, і люди, які у звичайному житті далекі від шахів, дуже вас підтримували», — сказав він.

Президент відзначив не лише талант Марії, а й наполегливість її батьків — пана Олега та пані Наталі, які тренують своїх доньок, Марію та її сестру Ганну, яка є чемпіонкою світу з бліщу 2014 року. «Мені здається, що не лише Україна, а весь світ вболівав за Україну в ті хвилини», — сказав Петро Порошенко.

Марія Музичук подякувала президентові за теплі слова та зазначила, що під час змагань свою підтримку висловлювали не лише українці і представники інших країн, а й росіяни, які були присутні на заході.

Мати чемпіонки Наталя Музичук зауважила, що всі вони відчували потужну підтримку українського народу. «Ми навіть не сподівалися, що стільки людей дивиться трансляцію, адже кожна з них триває до п'яти годин», — сказала вона.

Під час зустрічі Марія Музичук та її тренери-батьки обговорили питання проведення в Україні матчу-відповіді з відстоювання титулу з попередньою світовою чемпіонкою китаячкою Хоу Іфань, який має відбутися до кінця року. Родина Музичуків запропонувала провести цей матч у Львові.

МОРЕ І ГОРИ — ЯК НА ДОЛОНІ!

За картинами Михайла Індіка, що демонструються цими квітневими днями на його персональній виставці в Будинку художника Сімферополя, можна здійснити екскурсію по Феодосії, пройтися разом з ним по проспекту Айвазовського, помилуватися весною на вулиці Нахімова, відпочити в міському парку. Він тут народився і з дитинства овіяний романтикою червоних вітрил Олександра Гріна, могуттєю грізної сили морської стихії на картинах Івана Айвазовського.

На пейзажах М. Індіка зору відкриваються чудові види на Феодосійську затоку і Лисячу бухту, на скелі Кара-Дагу і мис Айя. А піднявшись на гору Клементьєва (хребет Узун-Сирт), можна не лише побачити навколишні простори у вигляді семикілометрової підкови з абсолютно рівною вершиною,

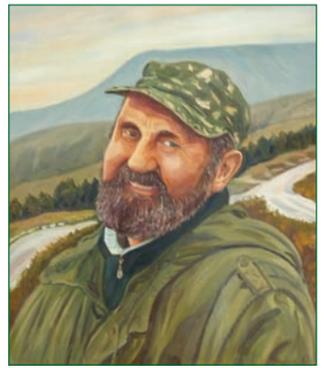
від яких перехоплює подих, а й побувати тут, у центрі планерного спорту, на святі.

У результаті подорожей з етюдником по півострову художник передає на полотні свої враження від побаченого у Керчі та Гурзуфі, на околицях Балаклави, Коктебеля, Курортного в різні пори року. Його застать у дощі, при якому не обійдеться без парасолі. І це одна з прикметних рис кожного кримчанина — захоханість у свій рідний край, омийтий водами Чорного й Азовського морів півострів проявляється в живописних творах М. Індіка незалежно від об'єкта зображення — півоній і маків, феодосійського фонтана і морського прибою, портретів діда Д. Юнацького і жінки з котом.

Художник став переможцем

фестивалів народної творчості в українських містах: Кривому Розі, Яремчому, Коблевою. Більше десяти років бере участь у міських виставках у Літературно-меморіальному музеї О. Гріна, в фондах якого є і його картини, а також у постійних експозиціях Літературного музею і Будинку-музею К. Паустовського в Старому Криму, філії Національного музею Гуцульщини і Покуття в Яремчому.

Новий вихід Михайла Індіка зі своїм доробком до глядачів демонструє вдосконаленість технічних прийомів, пошук нових виражальних засобів осмислення сучасної дійсності в реальних формах («Автопортрет», «Виноградники над Гурзуфом», «Рибальські шхуни», «Харків. Вид на Успенський собор») та абстрактних композиціях («Танець квітів», триптих «Космос»).

Кримська природа — жива, лагідна в сонячних променях і сувора та небезпечна в штормових поривах вітру, повсякденне життя людей надихають автора, дають стимул для творчості. І Феодосія — місто військової слави і квітуче в оксамиті зелених парків та алей у курортний сезон, море і гори відкриваються, як на долоні!

Валентина ВАСИЛЕНКО

У РИЗИ ПРОДАВАЛИ КАРТИНИ НА КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ

У Ризі відбувся благодійний мистецький аукціон «Латвія за Україну. З мистецтвом за мир». Відомі латвійські художники, майстри прикладного мистецтва і літератори пожертвували свої роботи, щоб на отримані під час аукціону кошти була придбана амуніція та медикаменти для українських військових, які воюють на сході України.

Організатор заходу, адвокат і громадський діяч Ієва Бранте, повідомила Радіо «Свобода», що під час аукціону 28 березня в готелі «Рота» від продажу картин, книг, прикладних мистецьких витворів зібрано 1195 євро і 5 доларів США. Ці кошти передані латвійській групі «SOS-допомога українській армії», яка закупить необхідні для українських бійців бинти Celox, що зупиняють сильну кровотечу. За словами Бранте, вартість одного бинта — 40 євро, за зібрані кошти буде придбано майже 30 бинтів, які можуть вберегти життя тридцятьом українським військовим.

«У мене двоєке відчуття. З одного боку, сумно й боляче, бо війна — це трагедія, а з іншого, — мистецтво — це світло. І люди, які тут зібралися, настільки ширі, теплі і добрі, що стає радісно на душі. Не треба дуже

багато, щоб чорний папір перестав бути чорним. Добро, нехай його і небагато, але воно перемагає», — зазначила Ієва Бранте.

Учасники аукціону зазначили, що хочуть підтримати український народ у боротьбі за свою державну цілісність. Ініта Ігнатова передала на аукціон свою картину, а її донька Анне виконала для учасників зворушливу пісню, завершивши свій виступ словами: «Слава Україні!».

«Чому я підтримую аукціон? Для мене це дуже важливо. Можливо, тому, що маю українське коріння. Це ніби, коли хтось чіпає вашу дитину, і ви готові на все, щоб її захистити. Саме таке у мене ставлення до війни в Україні. Це — коли якийсь монстр принижує твою сім'ю, друзів, вбиває людей, руйнує... Я не можу залишатися осторонь», — наголосила Ініта Ігнатова.

Окрім латвійських митців, пожертвували свої роботи на аукціоні і місцеві українці. Зокрема, поетеса, художниця Валентина Силава передала свої картини та збірку перекладів українською мовою творів відомого латвійського поета Іманта Зієдоніса «Епіфанії». А член Конгресу українців Латвії Тетяна Лазда — зроблені власноруч ляльки-мотанки.

Інеса нещодавно приїхала до Латвії з Луганщини і чекає з чоловіком на отримання тут статусу біженця. Вона також передала на аукціон зроблену із злків картину українських національних кольорів. У заході також взяли участь латвійські музиканти і поети. «Я вважаю, що зараз народ України, борючись за свою свободу, державну і національну ідентичність, борється також і за країну Балтії», — наголосила відома латвійська поетеса Ліана Ланда, яка прочитала під час аукціону свій вірш «Борщ Майдану».

Серед присутніх на аукціоні були українські дипломати, які також придбали картини, депутат Сейму, представники латвійських бізнесових кіл та інтелігенції. Ідея аукціону належить відомому латвійському психологу Йоланті Циханович.

Радіо «Свобода»

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! Оскільки жодних офіційних наказів або розпоряджень, що стосуються зміни формату випуску «Кримської світлиці», з моменту окупації Криму ми не отримували (а згідно з українським законодавством, такі рішення узгоджено приймаються лише співзасновниками засобів масової інформації або судом), продовжуємо готувати до друку щотижневі номери газети і направляти їх до київської друкарні. Як і раніше, починаючи з 2002 року, на редакційному сайті щоп'ятниці виставляється електронна версія тижневика, зокрема у pdf-форматі. Розміщену нижче інформацію про умови передплати «Кримської світлиці» та інших культурологічних видань продовжуємо публікувати як нагадування «борцям» за інформаційний простір України про їхні держслужбові зобов'язання перед читачами і державою. Редакція «КС»

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura@gmail.com

